

(Nukelts 1 2 pol.)

KETVIRTAS ENCYCLOPEDIA
LITUANICA TOMAS

(Atkelta iš 1 psl.)

Mėlyname, enciklopediniame dangoraizyje muziejuose ir mauliojeuose sudėti įvykiai, seniai dundėję; palaikai žmonių, kurie buvo ir kurių nebėra. Enciklopedija nesivadovauja romėniška išmintimi "de mortuis nil nisi bonum" ("tik gera sakyti apie mirusiuosius"). Apie juos enciklopedija privalo pateikti tiesą. Taip yra. Tačiau, palyginus su gyvaisiais, mirę paima enciklopedijos dangoraizyje patalpų liūto dalį. Mirusiųjų karalystėje, enciklopediniame panteone, jeigu matuosime užimamą plotą eilutėmis, matome, kad per šimtą pristatymo eilučių, prasiveržė L. Rhesa (176 eilutės), Pakštas (172). N. Kaloja Pirmasis (163), Petkevičiūtė (143), Radvila Juodasis (140), M. Roemeris (140), Poška (137), Pilsudskis (126), Pečkauskaitė (126), Purickis (126) Vysk. Reiny (114), Ch. Radvila (113), S. Nėris (110), Narbut (108), Naujalis (103), Olesnicki (103), Pabrėža (103), Kipras Petrauskas (103) ir Vysk. Palulionis (102). Tai enciklopedinio panteono gyventojai, informacinės medžiagos eilutėmis peržengę 100 eilučių ribą.

Bet jie nėra vieni. Prie jų sarkofagų šliejasi ir pora gyvųjų! Ir šie prasiveržė, kaip bėgikas Jessie Owen, pro 100 eilučių barjerą ir sustojo "šimtininkų" panteone. Tai mano losangeliešis "žemietis" B. Raila (127 eilutės) ir mano parizietiškas vadovas anais gaisrais emigraciniais laikais V. Rastenis (112 eilučių). Raila ryžtingai užėmė vietą tarp baubių rengėjo Poškos ir maršalo Pilsudskio, o Rastenis sustojo tarp kunigaikščio Radvilo ir mūsų kontraversinės laktingalos, pargarsėjusio savo oda, skirto platiems Stalino pečiams. Jie abu toli aplenkė savo informacinėmis eilutėmis visą masę gyvųjų ir mirusiųjų. Palikdami ramiai išstis savo sarkofaguose mirusiuosius, kurie šimto čempioniškų eilučių neįveikė, matome kaip savo informacinių eilučių skaičiumi išsiskleidė mėlyno enciklopedinio dangoraizio gyvenamajame plote gyvieji, šio ketvirtojo tomo įnamiai. Štai kaip, sekant eilučių kiekį:

Raila (127), Rastenis V. (112), Nyka - Niliūnas (85), J. Rimšaitė (prisipažinsiu, man nežinoma, geologė (85), gen. Raštikis (84), dail. J. Rimša (83), poetas Nagys (80), Rannit (77), Paleckis (75), kun. Prunskis (70), kun. Rabiškauskas (69), kun. Pugetvičius (67), A. Rukša (61), S. Pilka (56), S. Narkeliūnaitė (55), Remėikis (54), Ostrauskas (53), dail. V. Petravičius (52), B. Pūkelevičiūtė (52), poetas Rimvydis (52).

Nuo 50 iki minimumo eilučių skirta ir tokiems našaus kūrybinio ir visuomeninio gyvenimo asmenims, kaip antai: P. Orinitaitė, prof. Oželis, vysk. Padolskis, prof. Padalis, dail. Paukštelė, rašyt. Paukštelis, dail. Puzinas, vysk. Ramanauškas, vert. Ralys, rašytojas V. Ramonas, poetas N. Rastenis, istorinės reikšmės mūsų dailėje skulpt. Petras Rimša, dail. A. Rūkstelė, rašyt. Alė Rūta, skulpt. B. Pundzius, amerikiečių lietuviškos scenos pionierius V. Nagornskis ir daug kitų.

Visas šis, gana įkyrus palyginamojo svorio paieškis, eilutes beskaiciuojant, nėra tuščio smalsumo patenkinimas, bet akivaizdus susekimas, kaip išsiskleidė informacijos balansas, informacijos tiekimas, kaip išlaikytos pristatymo proporcijos ir bendras žinių tiekimo metodas.

Įvykių ir reiškių pristatyme, eilučių skaičiumi neparanku iek-

koti informacinio balanso slaptybių. Tenka pastebėti, kad ten to ir ieškoti nereikia. Rašinių turis dažnai tenkina ir džiugina. O "filosofijos" rašiniai savo precizija, detalių santūria ir išsamia gausa gali būti klasikinis enciklopedinės informacijos pavyzdys. Bendra predilekcija mirusiems vaizduoti plačiau, detaliau, tokia būdinga ir "Lietuvių Enciklopedijai", nesvetima ir "E.L.". Mat, ten tokia dažna aplinkos stichija, kronikinių duomenų gausa, kad, staiga nustebe matome: Viešpatie, tai būta veikėjo prieš kelis šimtus metų, kuriam ir dabar reikia kelių šimtų enciklopedinių eilučių! Bet kitaip jaučiamės, kai puz. skulptoriui Petriui Rimšai skirta pusė informacinių eilučių, kiek jų skirta dail. Jonui Rimšai! Arba, kada V. Nagornskio darbai, jo veiklos aplinka ir jo reikšmė amerikinei lietuvių bei sudaro tikrai trečdalį Krokvos vyskupo Olesnickio informacinės medžiagos! Tai jau disproporcija, neatitinkanti mūsų kultūros istorijai. Sustatydami greta S. Narkeliūnaitę ir dail. V. Petravičiū, matome "Vienybės" bendradarbės pranašumą! Atiduodame pagarbą žurnalistės talentams, bet kas gali suvirškinti tokią informacinę disproporciją? Argi galima tokį rašytoją, koks yra Vincas Ramonas, apgyvendinti mėlyname enciklopediniame dangoraizyje su 40 eilučių plotu, o žurnalistinę Purickių rezervuoti 126 eilučių plotą? O Paleckiu — 75 eilutes. Iliados vėterį J. Raliui "užteko" ir 27 eilučių!

Informacinės medžiagos pasiskirstymas, matome, turi savo praraižų ir proporijų. Priekaištai leidyklai arba redakcijai mes neturime teisės. "Encyclopedia Lituanica" yra savotiškas kultūrinio darbo stebuklas. Tokius darbus gali nuveikti arba milijoninių išteklių organizacija, arba nuostabaus patriotizmo asmenys. Atsimerame leidėjui, atsišaukimus, prašant tautos. Jie nepraeis aukų. Jie kvietė prenumeruoti. Bent vienas tūkstantis per tris dekalas primokusių akademiku, kurie vis ir vis stovyklose ir simpoziumuose, "bėdavoja" dėl negalėjimo pažinti lietuvišką pasauliui pristatyme ir kituose Lietuvos laisvinimo darbuose.

"E. L." nuoveikis nėra šiai dienai. Jis skirtas dekaloms, kurios seka šią dieną. Greta komercinių negandų, savaime aišku, nėra lengva imti ir prilygti darbams, kuriems kitur skiria milijonus. Tačiau, labai mažoje skalėje, tokios pat darbus lyg ir imituodami, nuveikiame principinę, išvėsią atitekusią misiją: lietuvių kultūros svetimiesiems atskleidimo misiją. Leidėjams reikia finansinės tautos. To beieškodami, jie net leidinio aplanko atlankose siūlo skaitytojams "from the same publisher" knygų lietuvių kalba! Savotiška ekstravagancija! Tai stiprus savybės akcentas leidinyje, kuriam skirta eiti į anglišką kalbantį pasaulį.

Su patetikos ir pietizmo priskonių pradėjau šį rašinį, lygindamas šį leidinį su mėlynasieniu dangoraiziu, kur sutilpo mauzoliejai ir muziejai, platūs eilučių pločių butai ir kuklūs, tikro studentiško metražo kampučiai. Vienur sarkofagai, kitur ir išdaigiskos vandeninės lovos. O pageidavimas vienas, kuklus, logika paramtas: kiekvienas šio leidinio įnamis privalas gyventi patalpoje pagal savo vardo ir prestižo rangą.

Egoistinis vieno lietuvių laimėjimas prieš
kitą reiškia visų mūsų pralaimėjimąPasikalbėjimas su Žibute Brinkiene apie profesionalus ir
lietuviškus išpareigojimus, gyvuosius ir mirusiuosius
lietuvius, kultūrą ir politiką

Mokslo žmonių, aukštųjų mokyklų dėstytojų, įvairių rūšių specialistų bei profesionalų lietuviškos gretos gausėja, bet ne ta pačia proporcija laisvajame pasaulyje stiprėja lietuviybė, jei apie stiprėjimą išvis kalbėti galima. Didelė dalis jaunosios kartos švietimo, kildama į aukštesnės mokslo ir profesijos pakopas, jei iš lietuviškos bendruomenės visai ir neišsėja, bet gerokai nuo jos nutolsta. Tačiau esama ir labai šviesių pavyzdžių. Vieną tokią, Žibutę Brinkienę čia prakalbina "Draugo" korespondentas.

Žibutė Brinkienė

Prieš keliolika metų jaunutė Brinkienė, tuo metu dar Balsytė, Kalifornijos valstybinėje kolegijoje buvo išrinkta "homecoming queen" ir atkreipė daugelio amerikiečių laikraštinių dėmesį.

Klausinėjama apie ateities planus, atsakinėjo: "Lietuviškieji rūpesčiai yra mano gyvenimo dalis, ir aš jiems skirsiu gerą dalį laiko". Ir Žibutė ankstyvos jaunystės išpareigojimas likosi ištikima. Lietuviškai veiklai ruošėsi šeimoje, liutuanistinėje mokykloje, ateitininkų ir skautų organizacijose, o brendo LB-nės darbuose, Rez. remti komitete, LF bičiuliuose, ALIAS-goje ir kt. Daug dirbo Simo Kudirkos gelbėjime, Kalanto aukos, pasauliui pristatyme ir kituose Lietuvos laisvinimo darbuose.

Buvo susidarę galimybių nu-eiti į filmų pasaulį, bet ji nuėjo į inžineriją. Bet Chicago u-tė gautas mokslo laipsnis technikoje jos nepatenkino, ir 1975 pavasarį Los Angeles South Western u-tė pasiekia teisės mokslo daktarės laipsnį ir šiuo metu pradeda verstis advokatura. Žibutė iš viso yra lankiusi 9 aukštąsias mokyklas, tarp jų UCLA, Katalikų u-tą Paryžiuje (tarptautinės teisės kursą), Lojolos u-tą (imigracijos teisę) ir kt., o šiuo metu pati pradėjo skaityti du kursus teisų mokykloje, Glendale, Calif.

— Turėjote laipsnį inžinerijoje, tad kokie motyvai pastūmėjo

į naujus užsimojimus teisų profesijoje?

— Technikos mokslai įdomūs mokyti, bet praktikoje tenka užsisklęsti medžiaginiame pasaulyje tarp skaičių, formuliu, linijų. Pasiilgau kontakto su gyvais žmonėmis. Advokatojuose tie kontaktai yra gyvi, įdomūs, intymūs. Juk daug džiaugsmo patiri, kai išsprenži žmogaus rūpestį ar padėi jam nelaimėje. Teisininko profesija taipgi įdomi tuo, kad jos praktikoje galima įjungti visus turimus gabumus ir panaudoti visas žinias. Juk į teisminius procesus įkliūva įvairių profesijų žmonės, tad tenka pasigilinti į visas gyvenimo sritis — techniką, komerciją, mediciną, politiką, kultūrą ir t. t. Pagaliau ir lietuviškoje problematikoje teisininkas gali būti naudingesnis negu, sakysime, inžinierius.

— Bet, bent laiko prasme, ar neiškils konfliktas tarp jūsų lietuviškų išpareigojimų ir profesinio darbo? Juk, kaip vaistinėje miligramais, taip advokato įstai-goje laikas (ir sąskaitos) matuojamos minutėmis.

— Teisininkui laikas yra iš tikro brangus. Laiko jam visada trūksta...

— O kaip rašytojui, visuomenininkui, gydytojui?

Žinoma, trūksta ir jiems. Bet, rašytojo ir visuomenininko valandų niekas neskaiciuoja ir už jas neatlygina. Bet šiuo kartu mūsų pokalbis sukasi apie teisininkus — advokatus. Būtų gera, kad ir jie valandų dienoje daugiau turėtų. Tačiau aš asmeniškai gan optimistiškai žiūriu į laiko stokos problemą. Lietuvos ir lietuviškos reikalai buvo ir bus mano gyvenimo dalis. Pagal reikalų svarbumą teks skirstyti žmogui duotą laiką. Gal teks atsiskaityti dalyvauti viename ar antrame parengime, pramogose, tačiau bandysiu laiko rasti, kai reiks ginti Lietuvos laisvės bylą ir atstovauti lietuviams tautiniuose kolektyvuose. Juk teisininko profesiją ir lietuviškus darbus pasigėrėtinausiai derina kai kurie kolegos teisininkai, kaip Zumbakis Chicagoje, dr. Novasaitis Philadelphiaje, Švėgdaitė Kanadoje ir kiti. Bandysiu sekti jų pavyzdžiu.

— Tad manote, kad lietuviškąjį patarlę "prie gero noro nėra blogo oro" yra teisinga?

— O taip. Tikrai. Pradedant gerais norais, gerų rezultatų galima tikėtis, pradedant bei gerų norų, ne pradžia nėra. Štai mažytis pavyzdėlis. Neseniai čia, Los Angeles, buvo literatūros vakaras su poetu Bernardu Brazdžioniu. Vakaras puikus. Žmogaus dvasią ir lietuvių pasididžiavimą sava kūryba keliantis. Paklausiau vieno pažįstamo, kodėl vakare nedalyvavęs, atsakė, kad rūkas sulaikęs. Pagalvojau, kad dvasinis rūkas, nes gamtoje nei rūko, nei lietaus tą dieną nebuvo. Taigi, geras oras blogų norų nepataiso.

Grįžtant prie profesionalų, vėl noriu priminti keletą vardų. Ar savo profesijoje užsikasę tokie profesionalai — inžinieriai, gydytojai, chemikai — kaip Kisielis, Razma, Ambrozaitis, Adamkus, Keblys, Nainys, Almenas, Gaila,

Gureckas, Gečys... Ju daugybė. Jie dirba ir aukojasi.

— Tad manote, kad Nainio ir Razmos pasikalbėjimas spaudoje dėl daktarų aukų neteisingas?

— Nesakyčiau, kad neteisingas. Gal nereikalingas. Aš manau, kad buvo nesuikalbėta. Vienas turėjo galvoje neaukujančius daktarus, antras — aukojančius ir visuomeniškai aktyvius.

— Bet ar manote, kad visuomeniškai aktyvių profesionalų, aukojančių ir dirbančių, skaičius pakankamas?

— Čia tai jau tenka susimąstyti. Nuo pokario imigracijos pradžios tūkstančius gerai apmokamų profesionalų yra išleidę vien Amerikos universitetai. Jei jie visi bent vieną valandą daro ir vieną dolerį aukos savateje skir-

Naukėta (3 pusl.)

Tel. PR 8-3229

DR. ANNA BALIUNAS

2858 West 63rd Street

AKTŲ, AUSŲ, NOSIŲ IR

GERKLES LIGOS

Valandos pagal susitarimą

DR. K. G. BALUKAS

Akusherija ir moterų ligos

Ginekologinė chirurgija

6449 So. Pulaski Road (Crawford)

Prima ligonius pagal susitarimą

Medical Building Tel. LU 5-6446

Jei neatliepia, skambinti 274-3012

DR. VL. BLAŽYS

PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGOS

Marquette Medical Center

6132 So. Kedzie Ave.

Val.: pirmad., antrad., ketvirtad. ir

penktad. nuo 12-4 val. p. p. 6-8

val. vak. šeštad. 11-3 val. p. p.

trečiad. uždaryta.

Pagal susitarimą.

Ofiso telef. WA 5-2670

Rezid. tel. Walbrook 5-3048

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 388-2233

DR. PETER T. BRAZIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

2434 West 71st Street

Val. pirm., ketv. 1 iki 6 popiet.

antrad., penkt. 1-5, treči. ir šešt. tik

susitarus.

Dr. Ant. Rudoko kabinete perėmė

DR. EDMUND E. CIARA

OPTOMETRISTAS

2709 West 51st Street

TEL. GR 6-2400

Val.: pagal susitarimą: pirmad. ir

ketv. 1-4 ir 7-9; antrad. ir penktad. 10-4, šeštad. 10-3 val.

Ofs. tel. 735-4477 Rez. PR 8-6960

DR. E. DECKYS

GYDYTOJA IR CHIRURGAS

Specialybė — Nervų ir

Emocinės Ligos

CRAWFORD MEDICAL BUILDING

6449 So. Pulaski Road

Valandos pagal susitarimą

Rezid. tel. — GI 8-6873

DR. W. M. EISIN-EISINAS

AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS

GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA

6132 So. Kedzie Ave. WA 5-2670

Valandos pagal susitarimą. Jei

neatsiliepia, skambinti: MI 2-0001.

Tel. — BE 3-5893

DR. A. B. GLEVECKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Specialybė Akių Ligos

3907 West 103rd Street

Valandos pagal susitarimą

Ofiso telef. PR 8-2220

DR. JANINA JAKŠEVIČIUS

JOKIA

VAIKŲ LIGOS

2656 West 63rd Street

Pirmad., antrad., ketvirtad., ir penktad. nuo 12 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8

val. vak. šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 8-7278

DR. A. JENKINS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

3844 West 63rd Street

Valandos pagal susitarimą

DR. K. A. V. JUCAS

488-4441 — LO 1-4885

Jei neatliepia 561-1070

ODOS LIGOS — CHIRURGIJA

Ofisai: 1002 No. Western Avenue.

6214 No. Western Avenue

Valandos pagal susitarimą

Visi telefonai 652-1381

DR. F. V. KAUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

1407 So. 49th Court, Cicero

Val.: kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiad. ir šeštad. tik susitarus.

Tel. ofiso ir buto Olympic 2-4159

DR. P. KISIELIUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

1443 So. 50th Avenue, Cicero

Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak.

Išskyrus tradicinius.

Šeštadienis 12 ir 4 val. popiet.

Tel. Bellance 8-1811

DR. WALTER J. KIRSTUK

(Lietuvius gydytojas)

3925 West 59th Street

/val.: pirmad., antrad., ketvirtad. ir

penktad. nuo 12-4 val. p. p. 6-8

val. vak. šeštad. 11-3 val. p. p.

trečiad. uždaryta.

DR. IRENA KURAS

GYDYTOJA IR CHIRURGAS

KIDIKŲ IR VAIKŲ LIGOS

SPECIALISTE

MEDICAL BUILDING

7156 South Western Avenue

Valandos: Kasdien nuo 10 val. ryto

iki 1 val. popiet.

Ofiso telef. RE 7-1163

Rezid. telef. 239-2918.

Ofiso HE 4-1818. Rez. PR 8-8881

DR. J. MEŠKAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Specialybė vidaus ligos

2454 West 71st Street

(71-on ir Campbell Ave., kampas)

Val.: pirmad., antrad., ketv. ir penktad. nuo 1 iki 7 val. p. p.

Tik susitarus

Tel. 778-6583

DR. VIDAS J. NEMICKAS

SIRDIES IR VIDAUS LIGOS

2454 W. 71 Street

Valandos pagal susitarimą

Tel. — 282-4422

DR. ROMAS PETKUS

AKTŲ LIGOS — CHIRURGIJA

Ofisai:

111 N. WABASH AVE.

4300 N. CENTRAL AVE.

Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS

OPTOMETRISTAS

(Kaiba lietuviškai)

2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149

Tikrina akis. Pritaiko akinius ir

"contact lenses"

Val. pagal susitarimą. Uždaryta trečiad.

DR. LEONAS SEIBUTIS

INKSTŲ, POSLES IR

PROSTATOS CHIRURGIJA

2656 W. 63rd Street

Val. antrad. nuo 1-4 popiet

ir ketv. nuo 5-7 vakare

Ofiso tel. 778-2880; rez. 448-5544

DR. J. J. SIMONAITIS

GYDYTOJAS

Adresas: 4255 W. 63rd Street

Ofiso telef. RE 5-4410

Residencijos telef. GR 6-0611

Valandos: pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 1 iki 3 val. popiet

DR. VYT. TAURAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Bendra praktika ir moterų ligos

Ofisai: rez. 2658 W. 59th St.

Tel. PRosepect 8-1228

Ofiso val.: Pirm., antr., treči. ir

penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8

val. šeštad. 2-4 val. popiet ir kitu

laiku pagal susitarimą.

Ofiso tel. HE 4-2123, namų GI 8-6195

DR. V. TUMASONIS

CHIRURGAS

2454 West 71st Street

Baltijos krantas prie Danijos

Nuotrauka Aleko Urbo

EGOISTINIS VIENO LIETUVIO LAIMĖJIMAS PRIEŠ KITĄ LIETUVĮ YRA VISŲ MŪSŲ PRALAIMĖJIMAS

(Atkelta iš 2 pusl.)

tyt lietuviškiems reikalams, mes stebuklus galėtume padaryti, pasaulį nustebinti. Juk tai būtų menkutė auka, net nepasiturinčiam. Bet toks noras — tai tik svajonė, tik tyruose šaukiančiojo balsas.

— Prof. J. Brazaitis „Vienų vienų“ knygoje, kalbėdamas apie mūsų tautos laisvės sutemų laikotarpį, išsiskiria tuoliausios aukos žmonės, bet taip pat aptarė ir tuos, kuriuos vadina „mirusiais tarp gyvųjų“. Ar nemanote, kad pastarieji šiuo metu užgožia šėšiosius taškus?

— Su širdgėla tenka pritarti prof. Brazaičio žodžiams. Mirusiais Lietuvai ir lietuvių bei ai-

kau ne tik tuos, kurie mūsų gyvenime reikiams visiškai tyla, bet ir tuos, kurie „veikia“ tuščiais žodžiais, beprasmiškai atsidūsimais ir aklai, neva reginčiųjų sekimu. Brazaitis kalbėjo ir apie „gyvuosius tarp mirusiųjų“. Tai yra tie žmonės, kurių reikšmė nesibaigia su jų mirtimi. Bet betarpiškam lietuvių gyvenimo į aukštesnes pakopas išvedimui mums reikalingi „gyvieji tarp gyvųjų“. Ir man atrodo, kad tokiais yra žmonės, apsilavę nuo egoizmo ir materializmo, tvirtų įsitikinimų, gilių vilties bei gyvos širdies, plančios ne dėl asmeniško ambicijų. „Mirusiųjų“ visada yra buvę ir bus, bet ne jie lemia tautų ateitį ir ne jiems užgožti gyvuosius.

— Grįžtant prie Jūsų naujosios profesijos, ar esate susipažinę su veikla lietuvių teisininkų, apsigyvenusiu lietuvių teisininkų draugijoje? Šalia grynai profesionalios praktikos, kokiom kryptim lietuvių teisininkai galėtų reikšėti?

— Nesu susipažinęs, todėl apie Teisininkų d-jos veiklą nei vienaip, nei kitaip negaliu pasisakyti. Tačiau man atrodo, kad galėtų būti trys lietuvių teisininkų lietuviškos veiklos sritys:

a. Lietuviškos bendruomenės, kur yra bent keli lietuvių advokatai, būtų galima suorganizuoti „teisių klinikas“, kuriose neturtingi lietuvių, ypač senesnio amžiaus, galėtų gauti veltui teisės klausimais patarimų. Ne-

būtų sunku advokatui tam reikaliui kasmet skirti 2-3 dienas.

b. Dirva plati tarptautinėje teisėje. Aš pati galvoju šioje srityje toliau gilintis, ieškodama kelių Lietuvos bylai kelti tarptautiniuose forumuose. Lietuviai teisininkai šį klausimą turėtų svarstyti organizacijos rėmuose.

c. Lietuviai teisininkai turėtų daugiau dėmesio kreipti į politinę sritį. Esamų galimybių visai neišnaudojame. Teisininkų pareiga būtų rūpestingai išstudijuoti galimybes, paruošti planus ir išvermingai juos vykdyti. Tautinius tikslus daug lengviau pasiektume, jei įtakinguose postuose turėtume sąmoningų lietuvių.

— Kalbėjote apie Jūsų artimiausią pažįstamą sritį — profesionalus. Tačiau domitės ir kultūra. Savu laiku ir pati gan aktyviai mūsų kultūriname gyvenime esate dalyvavusi. Tad sustokime prie tradicinio klausimo: ar kultūra išskiria politiką, ar jos koki nors būdu susiderina? Yra balsų, ypač iš buvusių nesėkmingų politikierių, kad Lietuvos ir lietuvių būdai politinės veiklos atsisakyti ir pasitenkinti kultūrine kūryba.

— Aš negaliu suprasti, kaip iš kultūros būtų galima išskirti politiką. Kaip be gyvybės palaikymo būtinio organo negali funkcionuoti kūnas, taip be politinės veiklos būtų suluošintas, jei ne numarintas, visas lietuvių gyvenimas. Tiesiog sunku suvokti, koks galėtų būti nuostolis, jei šalia Brazdžionio, Barono, Gliudės, Bradūno, Alės Rūtos ar Pūkelevičiūtės turėtume lietuvių „councilmaną“, kongresmaną, senatorių ar gubernatorių, jei šalia naujos geros knygos pravedame gerą rezoliuciją kongrese. Nei knyga, nei rezoliucija Lietuvos neišvaduos, bet tikrai sustiprins kovos dėl laisvės pozicijas.

Zinau, kad nė vienas iš mano sumintų rašto žmonių nesimūšė politinius postus, jei mes juos ir

labai ragintume. Kitų dvasinių nusiteikimų ir kvalifikacijų žmonės eina į politiką, ir mes turėtume juos skatinti, o ne kultūros vardan stabdyti. Mums reikia iškilų žmonių visose gyvenimo srityse, ir niekas ten mūsų neatves, jei patys jų nesieksime. Man atrodo, kad politika „susitepti“ bijo tik silpnieji kultūrinio lauko darbuotojai. Pilnai nepažįstu lietuvių kultūrinio gyvenimo, bet žinau nemažą iškilų lietuvių kultūros kūrėjų vardų, kurių pasireikšimuose lietuviškame gyvenime užtikime nemaža ir politinių momentų. Šai jie, bent kuriuos kiek pažįstu: Maceina, Girnius, Brazdžionis, Aistis, Gliudė, Bradūnas, Baronas, Alantas, Pūkelevičiūtė, Alė Rūta, Visvydas, Landsbergis, iš vergijos nenieniai ištrūkę Jurašai, Kairys... O ką kalba prieš metus mirusio prof. Juozo Brazaičio pavyzdys? Kur jis buvo didesnis — kultūroje ar politikoje?

Man atrodo, kad rūpestis turėtų būti ne kaip politiką pakeisti kultūra, bet kaip ją išsivairinti, su kultūrinti, priartinti prie Brazaičio praktikuotos politikos.

— Politinėje — rezistencinėje veikloje turite neblogą patirtimą. Tad ko, Jūsų nuomone, trūksta tos veiklos sėkmingumui?

— Daug dalykų, mano nuomone, galėtų pagerinti tą sritį, kurią mes vadiname Lietuvos laisviniu darbu. Tačiau noriu paliesti kai kuriuos reikšmingus, su kuriais susiduriame nuolat.

Pirmiausia reikėtų gilesnio laisvinimo veiklos supratimo. Bendrinis posakis, kad „kovojaime už Lietuvos laisvę“ daug ko nepasako. Svarbiau žinoti, kaip mes tą kovą konkretizuojame, kokie šios dienos ir rytojaus uždaviniai, kokie planai už metų. Plano reikalingumo nepakeičia, jei faktas, jei už metų, sąlygoms pasikeitus, tuos planus reikėtų keisti.

Adomas Galdikas

Tėviskės laukai

DU EILĖRAŠČIAI

KAZYS BRADŪNAS

ŠAUKSMAS

Tyluma myli nebylį akmenį.
Iš tylos nukalta visata.
Kam plėšrūnų žvėrį lakini?
Kad nestaugtų? Saulele šventa

Nusileido soduosna ramybė.
Jau klaupies ties vakaro versmė,
O visa žvaigždėtoji beribė
Sudreba tavo širdies šauksme.

ATSIMINIMAS

Saulėta lyguma palinkusi į pietus.
Kada ir kur — jau pamiršai.
Ten, debesiai šėšėliu ją palietus,
Pabiro sodrūs, šlamantys lašai...
Nepamiršai, nepamiršai —
Pro ašaras nusišypsai.

Kovos už Lietuvos laisvę tikslas šventas, tad ir kovos priemonės turi būti švarios kaip krikščionys, nesudrumstos asmenišku ambicijų, nei kovos lietuvių prieš lietuvių drumzlių. Egoistinis vieno lietuvių laimėjimas prieš kitą reiš-tolas, nesudrumstos asmenišku (Nukelta 1 5 pusl.)

Ivykis su pabaiga

Juozas Toliušis

Mark Twain savo novelių knygoje yra aprašęs vieną atsitikimą, kurį ir jums norėčiau papasakoti. Atkartojimas nebus labai įspūdingas: originale pasiskaitytumėte idomiau ir sklandžiau. Tačiau tos mažos istorijėlės pabaiga yra tokia savotiška ir netikėta, kad dėl jos ir aš išgyvenau keistą nuotykių. Tiksliau — ne nuotykių, bet šio garbiojo rašytojo novelės atomazga.

Jis tenai porina apie pasipuošusį jaunikaitį, karštą vasaros popietę brikelė važiuojant pas merginą, kuriai jau seniai ruošėsi pasipiršti. Šiandien kaip tik buvo ta lemtingoji diena.

Oras buvo šiltas ir gražus (anoje novelėje viskas gražu: ir mergina, šviečianti jaunystę, ir laimingasis vaikinasis, net dvi senutės tetos, su kuriomis netrukus susipažinsime), o kelias bėgo palei besirangantį upelį. Marko Twaino didvyris sustabdė vežimą ir, pakelė priekines arklius, nušluočiavo pakalnę prie vandens.

Pasimaudyti šioje keliuonėje nebuvo numatęs ir nepasiegtas maudymosi aprangos, tačiau vėsiųjų vandens pagunda buvo tokia viliojanti, jog skubiai nusirengė ir nėrė srovėn. Vanduo jį atgaivino. Besipliškendamas, dar kartą šaltai apgalvojo pasipiršimo kalbą ir patenkintas išlipo į krantą.

Vyrioko geroji nuotaika staiga nuslūgo, kai, palypėjęs aukštyn, pamatė jog nėra drabužių. Tik marškiniai, kuriuos buvo nusimetęs paskutinius ir nusiviedęs pačion pakrantėn, tysojo vieniši, ir nieko daugiau. Nežinomasis pakrantės vagišius, matyt, jų nepastebėjo. Reikalas visai nekoks, kai pas sužadėtinę tenka važiuoti vienais marškiniais.

Juos skubiai užsivilkęs, jaunikaitis apsidairė ir atsargiai ėmė kopti į kelią prie savo

ratų. Tačiau jo vargas buvo tik prasidėjęs: kitas akimirksnis buvo tikras siaubas. Kai stryktelėjo į vežimą ir ruošėsi sukli arklius namo, iš už kelio posūkio išnirio moterų trijulė ir ėmė jam džiaugsmingai moti. Tikriausiai naujauciate, kad tai buvo jo sužadėtinė su anksčiau paminėtomis senutėmis tetomis. Susitikimas neišvengiamas! Jaunuolis skubiai išvyniojo vežimo pasostelę rastą žieminių kojų apklotą, užsitempė jį ligi juosmens ir pasiruošė slogučių virtusiam rendez-vooz. Priartėjusi mergina jį maloniai pasveikino, o tetos tuoj kreipėsi su nelauktu prašymu.

Greitajame miestelyje įvykusi kažkokia nelaimė, daug žmonių likę be pastogės. Senutės esančios geros samarietės, skubančios miestelin švelniui žodžiui ar kitokia pagalba pas nelaiminguosius. Jaunikaitis kaip tik galėtų jas ten tuoj pavėžėti.

Matote, padėtis visai nepavydėtina, ir jaunuolio galvoje maišėsi beviltiškos išsigelbėjimo viltys. Jei, suplakęs arklius, nuvažiuos, ką jos pagalvos apie savo būsimąjį šeimą narį? Jei pakvies jas keliuonė — paaiškės, kad jis be kelių: nuogas važiuoja pas savo merginą? Ir jauniosios akyse, jeigu nieko nesugalvos, taps didžiausiu žiopiū. To švelnaus ir nekalto padarėlio juk negalėjo kvesti sėdynėn po apklotą...

Kaip ten bebūtų, jaunikaitis sustingęs vėpsojo ir nežinojo, ką bedaryti. Jo būsimoji sužadėtinė, pamatė jo vyrioko neryžtingumą, staiga pribėgo prie vežimo, palipo ant pakopėlės ir, nutraukusi žieminę skraistę žemyn, suuko:

— Na, skubėkime į miestą, nėra čia ko gaišti...

Istorija tuo ir baigiasi, o pasakojimo apačioje smulkiais raidėmis parašyta:

“Kas šiam įvykiui sugalvos tinkamą ir įtikinančią pabaigą, autorius sumokės penkis dolerius...”

Novelė, nors paprasta, gal net ir dirbtinė, iš karto mane sudomino. Juk kiekvienai būklei yra išeitis — turi būti ir čia. Pradžioje prisiminčiau šį skaitinį tik kartkartėmis, bet juo tolyn, juo dažniau jaunikaitio nuotykių sugrįždavo pasąmonėn ir prašėsi ieškoti sprendimo.

Prikūriau visokius siūlymus: jaunikaitis suplaka arklius ir zovada pabėga; senelės atsisako pasivažinėjimo; mergina, su pratusi keblia padėti, nukreipia savo purtoniškas tetas kitu keliu... Net draugų ratiuose užveddavau šią šnektą, ieškodamas geros pabaigos, bet šie, po kelių nevertingų spėlojimų, vėl sukdavo kalbą kitur. Jie net nieko nauja nesugalvodavo, nes kiekvienas pasiūlytas atsakymas mano jau buvo anksčiau apmąstytas ir išbrauktas, kaip netinkamas.

Bėgo savaitės, net mėnesiai, o Mark Twain man vėlto sunkiu uždaviniu: nusitvėrus ką dirbti, nelemtoji istorija vis lenda į smegenis, žvilgsnis nuplaukia melsvą eteriu, o jame jau ir stypos karieta su panikos pagautu jaunikaitiu. Kitais kartais purtoniškosios tetos spigina mane piktu žvilgsniu ir neatlaidžiai sako: “Įkliuvo jaunikaitis, ar ne?”

Tapau išsiblaškęs darbovietėje, namuose susikrovė eilė svarbių neatliktų reikalų, o laisvalaikio mintys visada susibėgdavo į anų veikėjų draugystę. Net novelių autorius, maloniai žvelgiantis savo aristokratiška išvaizda iš knygos aplanko, dabar persekiojo ironiška šypsena ir tartum džiaugėsi mano bėgėse fantazija. Ar nejuokinga, kad kartais toks mažmožis užgožia žmogų ir verčia gyvenimo tėkmę iš šaknų? Ir paaiškinti niekam negali jokia logika.

Buvo jau vasaros pradžia, kai vieną sekmdienį užgriuvęs bičiulis pasiūlė nuvažiuoti į kaimą. Diena pasitaikė saulėta, o mieste nematyti jokių įdomių perspektyvų. Draugo kvietimą mielai priėmiau. Jo dėdė, nemažos pieno fermos savininkas, gyvenęs miškingame užkampyje: pakvėpuosime laukais, išvalysime plaučius. Puiku.

Mūsų jau laukė: ant stalo tuoj atsirado šiltas užkandis, rūgštus pienas ir kitos ūkiškos gėrybės. Na, ir ropinukė buvo atkimšta, kurią vyrai, guviai bespręsdami gyvenimiškas problemas, greit ištuštino. Pokalbis taip įsibėgėjo, jog aš net savąjį Mark Twain pamiršau. Labai miela viešnagė! Ir kadangi dar buvo likusių daugybė kitų negvildentų temų, tai šeimininkė pripildė ir antrą...

Vėliau pašnekesys nukrypo į ūkinę sritį — karves, o mane jau žliaugė devyni praktikai. Bendrininkų atsiprašęs, išėjau į orą. Be to, negražu juk, kaiman atvažiuojant, visą dieną prasidėti kambaryje. Išvingiauvau per traktorais užverstą kiemą ir, sekdamas galvijų pėdų išspausimą takeli, tingiai ir mieguistai patraukiau į palaukė.

Gamtą mane atgaivino. Mėlavo pamiškė, netolimoje ganykloje ramiai stoviniavo kaimenės, šalikėlėmis stiepiės kukurūzų laukai. Paskui keletis nubėgo pakalnėn. Už vielinės tvoros išnirio lėtai sruvenas upokšnis. Išsukau iš kelio ir, palikdamas vešioje žolėje plačią brydę, nubagavau ligi pat vandens.

Koks smagus kampelis! Išsitiesiau žolėje, nusimečiau batus ir užsisvajojau. Ar nebūtų idealu visą laiką gyventi kaime? Nei triukšmo, nei skubėjimo, tik ritmingas pievų gyvūnijos dūžgesys ir visuotinis atsipalaidavimas nuo miesto rūpesčių...

Karštis tebedegino, ir viskas lipo prie kūno. Nusimetęs drabužius, įšokau upėn ir ėmiau pliuskintis. Niekad nebuvau prisiekęs plaukėjas, tad šio mažo upokšnio užteko: panardėjau, pasitaškiau, perbridau kiton pusėn ir vėl grįžau atgal. Paskui įkibau į kranto krūmus ir iššokau.

Krante laukė įdomi staigmena. Pakėlęs akis, susidūriau su padaru, kurio mažiausiai bet kada tikėjau: priešais stovėjo išpūstomis akimis žalmargė. O snukyje karojo baigiamą gromuliuoti mano sūrių marškinių rankovė! Neradau nei kelių, nei kojinių, nei batų. Gamtos karalystėje stovėjo vienas prieš antrą nuogalis ir karvė!

Ir kuris paibelis bus ją čia atnešęs? Juk šeimininkas sakė, kad jos atskirtos įelektrinta viela. Apsidairiau, bet nepastebėjau nei vienos tvoros nei kitokių įrangų. Tik krūminai ir vėli paupės žolė.

Mane apėmė panika. Nusigandęs puolau

į atkrantę, siaubo maišatyje nusukau kita linkme ir atsidūriau nepažįstamoje pievoje. Kiek tik akys užmatė, tyvuliavo kukurūzų rėžiai. Padėčiau dar pabaisinti už keliolikos žingsnių išlindo nepažįstama mergina ir ėmė šaukti: “Ei, you!”

Susirėčiau žolėn ir ėmiau šliaužti atgal į krūmyną. Dabar jau pylė dvidešimt devyni prakaitai, ir jutau, kad jie tekėjo srovėmis.

Ir krūmai manęs neišgelbėjo, nes iš kitos pusės išgirdau vyriškus balsus. Atsisukęs pamaciau netolimoje atkriausėje stovintį savo draugą ir šeimininką, po vaišių irgi išėjusius atsipūsti.

Tikra velniava, kokion savo gyvenime dar nebuvau įklijęs.

Vienintelis išsigelbėjimas iš gėdos — vanduo! Ten paniręs, paaiškinsiu jiems, kas atsitiko. Širdis tūksėjo, kaip patrakus, ir aš moviau aukšta žolė atgal į paupį. Penketas žingsnių, ir — jau upelis!

Bet likimas manęs šiandien nepasigailėjo. Lyg iš po žemių išdygusios, atsisuko pakrantėje sėdėjusios dvi senės ir, mane pamatčiusios, sukikeno taip šėtoniškai, jog maniau, kad tą pačią akimirką grįsiu be žado žemėn. Kokios baisios puritonės, tos abi tetulės!

Kai atmerkiau akis, pirmiausia griebiau už marškinių. Ne, jie gulė sąžiningai prie permirkusios odos ir dengė mane visu savo brangių plūčiu. Kelnės tebegaubė juosmenį, o kojines, pusiau nustumusios, tabalavo ant kojų. Tik batai išsėjos šalia. Juos pagriebė, kad vėl karvė nesužestų, greit užsimoviau ir atsisojau.

Už kelių žingsnių tyliai virpėjo upelis, o užpakalyje rangėsi mano paliktųjų brydė. Nei karvių nei samariečių tetų... Tik vielinė tvora nutiso pro pat panosę ir nukrypavo į krūmyną.

Ar tai buvo sapnas? Greičiau — tai praėjusio pusmečio uždavinio sprendimas nervams atleisti. Anas paupės miegas mane išgydė, ir jaunikaitio istorija daugiau nebevargino. Esu dėkingas fermos savininkams už ropinukės vaistažolių lašus...

Ar tai nebūtų pabaiga ir Mark Twaino novelė? O gal didysis rašytojas sapną yra panaudojęs kitų apsakymų atomazgai?

Nauji leidiniai

• **Marius Katiliškis, APSAKYMAI.** Aplankas ir titulinis puslapis pieštas Algirdo Kurausko. Išleido Algimanto Mackaus Knų leido fondas, 1975 m. Spaudė M. Morkūno spaustuvė Chicagoje. Leidinys kietais viršeliais, 256 psl. kaina 8.00 dol.

Naujos Marius Katiliškio knygos belaukiant, laikas gerokai prailgo, nes novelių rinkinys „Šventadienis už miesto“ buvo išleistas 1963 metais, o po to tyla iki 1975-tųjų. Ir štai dabar po dvylikos metų nauja knyga „Apsakymai“. Naujoje knygoje — įvairūs apsakymai, Reikiškie, kiekvienam išaukštmetui metui po vieną. Į skaičius įsivare, galėtume dar skaitytojų priminti, kad 1975 metais pačiam Mariui Katiliškiui suėjo 60 metų. Taigi prieš pat Kalėdas išleisti „Apsakymai“, galėtume sakyti, yra jubiliejinis rašytojo reikiškimas.

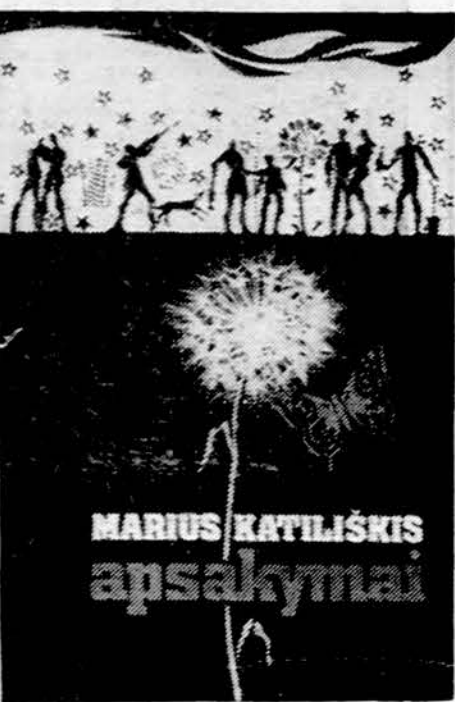
Kiekvienam, tur būt, smalsu, kas gi yra naujosios knygos puslapius? Ogi yra tas pats žodžiais sodrus ir neįsėmiamas kalbos lobiasis turtingas Katiliškis. Šitas kalbinės formos aspektas šioje knygoje autorius, atrodo, net dar labiau išpuoselėtas negu ankstesnėse; vietomis Katiliškis tuo pačiu žodžiu tiesiog pakartotinai mėgaujasi.

Naujiena šioje knygoje yra tematika, grynai geografinė prasme. Lig šiol Katiliškis neištrina vietą mūsų literatūroje išsikovojęs nepamirštamais Lietuvos lietuviškosios buities paveikslais ir žmonėmis. Šioje naujoje knygoje jau beveik vien čionykštė — išeivijos gyvenimo srovė ir žmonės, ne šimtmečių suformuoti, bet perpūsti šiandieninių vėjų ir interesų. Gal todėl „Apsakymų“ puslapius mažiau tos ankstesnės potekstinės gilumos, o daugiau paviršiaus spragėjimo, net imančio įgristi pikantiškumo. Ar visa tai yra Katiliškio ir mūsų literatūros laimėjimas, tegu išsamiu pasisakys kritikai, o skaitytojas tikriausiai smalsiai ims „Apsakymus“ į rankas.

• **Jonas Matulionis, NERAMOS DIENOS.** Išleista Toronto, Kanadoje, 1975 metais. Leidimą parėmė autorius giminės, draugai ir pažįstami. Aplankas, vinjetės ir įrašai piešti dail. Telforo Valiaus. Rimko „Tėviškės Ziburai“. Spaudė „Litho-Art“ spaustuvė, Toronto. Knyga kietais viršeliais, didesnio formato, 580 psl., kaina 15.00 dol., gaunama pas J. Matulionį, 19 Russet Ave., Toronto, Canada M6H 3M4 ir „Litho-Art“, 971 College St., Canada M6H 1A6.

Istorikui ir šiaip skaitytoji labai įdomi knyga — tai autorius dienoraštis, pradėdamas dar 1941 metų pirmojo bolševikmečio prisiminimais. Dienoraštiniai knygos puslapiai prasideda 1942 metų sausio 13 dieną Lietuvoje ir baigiasi 1945 metų birželio 13 d. Vokietijoje. Anu metu įvykiai ir asmeniskieji autorius nuotykiškai skaitytoją prie knygos prirakina kaip įdomiai parašytas romanas. Istorikui visa tai irgi bus labai vertinga medžiaga, nes autorius anais metais, būdamas Laikinosios vyriausybės finansų ministeris ir vokiečių okupacijos metais finansų generalinis tarybos, matė ir žinojo daugiau negu šiaip eilinis žmogelis.

Šios knygos išleidimo proga pakartotinai skundžiamas beveik visų rašančių ir raštus leidžiančių tiesiog nusikalstamu dėmesio nekreipimu į bendrinę lietuvių kalbą, jos gramatiką bei sintaksę. Mes visai nesistebim, kad finansininkas Jonas Matulionis gali tobulai visų tų kalbinių dalykų nežinoti. Tačiau stebimės, jeigu jis, parašęs tokį veikalą, nedavė rankraščio kalbine prasme patikrinti geram liuanistui. Kai puslapiuose akys turi užkliūti už

Marius Katiliškio knygos viršelis, pieštas Algirdo Kurausko.

„nesidomauti“, vietoj „nesidomėti“, kai nuolat rašoma „randasi“ vietoj „yra“, kai matome „grasymą“, o ne „grasymą“ ir pan., tai žmogus tikrai turi krūpeltelti ir klausiti: kur mes čia atsidūrėme? Negi savo kalbos kultūros srityje vėl grįžtame į priešaušrinį laikų?

J. Matulionio knygos viršelis, pieštas Telforo Valiaus.

• **LITUANUS, Volume 21, Number 4, 1975.** Lithuanian Quarterly Journal of Arts and Sciences. Žurnalą leidžia Lithuanus Foundation, Inc. Numeris pasidalindami, žurnalą redaguoja kolektyvas: J. A. Račkauskas, Antanas Klimas, Tomas Remeikis ir Bronius Vaškevičius. Šis naujasis numeris yra redaguotas Tomo Remeikio. Visus leidybinius ir administracinius reikalus tvarko Jonas Kučėnas. Žurnalo redakcijos ir administracijos adresas: Lituanus, 6621 S. Troy St., Chicago, Ill. 60629.

Šiame numeryje sutelkta tokia medžiaga:

„The Prussian - Lithuanian Frontier of 1242“ (William Urban); „The Decision of the Lithuanian Government to Accept the Soviet Ultimatum of June 14, 1940“ (Thomas Remeikis); A Conversation with Romas Viesulas (Abraham Davidson); „From A Lithuanian Archive. Correspondence and Conversation, Part IV: Vaeleovas Sidzikauskas on the Early Years of Lithuanian Diplomacy“ (Alfred Erich Senn); A Sabaliauskas „Noted Scholars of The Lithuanian Language“ (Trevor G. Fennell). Numeris iliustruotas Romo Viesulo grafikos darbų nuotraukomis.

• **SVIETIMO GAIRĖS, 1975 m., Nr. 13 (17).** Lietuviškojo ugdymo žurnalas mokyklai ir šeimai. Leidžia JAV LB Svetimotaryba. Redaguoja Pranas Karalius, 1247 Snow Rd. S. Newbury, P. O. Burton, Ohio 44021. Administruoja Stasys Rudys, 415 Plum St., Michigan City, Ind. 46360. Žurnalo mecenatas — Lietuvių fondas. Metinė prenumerata 3.00 dol.

Numeris atskleidžiamas naujo redaktoriaus Pr. Karaliaus žodžiu „Naują barą pradedant“. Kita žurnalo medžiaga: St. Barzdukas „Mokomės gyvenimui“; P. Kara-

lius „Lietuvis savo tautoje, valstybėje, bendruomenėje“; V. Kavaliūnas „Mokytojas, klasė ir egzistencialiniai mūsų literatūros aspektai“; Faustas Strolia „Lietuviško tautinio muzikinio auklėjimo padėties apžvelgimas“; P. Karalius „Knygų skaitymo organizavimas ir skatinimas“; Rimas Černius „Eilėraščio nagrinėjimas“; Ant. Dundzila „Televizijos 'quiz show' bandymas liuanistinėje mokykloje“; Vida Augulytė „Ar galima liuanistinėje mokykloje naudoti anglų kalbą“; Pr. Karalius „Tėvynės pažinimas ir geografija liuanistinėse mokyklose“; Svetimo Tarybos pirmininko Stasio Rudžio pranešimas; JAV LB Tarybos nutarimas Svetimo reikalais; Lietuvių kalba ir jaunimas; IX mokytojų studijų savaitė (J. Masilionis); Kaip jie mus indoktrinavo (Pr. Karalius); Iš periodinės spaudos puslapių; Lietuvių kalbos gryninimo ir turtinimo pratimai.

• **ATEITIS, 1975 m. gruodžio mėn., Nr. 10.** Ateitininkų Federacijos leidžiamas katalikiškos - lietuviškos orientacijos mėnesinis žurnalas. Vyr. redaktorius kun. Dr. Kestutis Trimakas, 850 Des Plaines Ave., Apt. 409, Forest Park, IL 60230. Redaktorė — Aldona Zailskaitė, 1836 49th Court, Cicero, IL 60629. Administratorių — Juozas Polikaitis, 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, IL 60629. Žurnalo metinė prenumerata JAV ir Kanadoje 7.00 dol., garbės prenumerata 15.00 dol., suspažinimui 5.00 dol., visur kitur — 5.00 dol.

Tai paskutinis praėjusių metų „Ateitis“ numeris. Žurnalui 1975 metai buvo labai reikšmingi ta prasme, kad „Ateitis“ įrodė, jog įmanoma suredaguoti žurnalą, kuris lygiai gali būti įdomus ir senimui ir jaunimui. Savo puikiai balansuota ir patraukliai pateikta medžiaga „Ateitis“ jau užima vieną ryškiai matomą poziciją mūsų gero lygio periodinėje spaudoje.

Štai kai kurie šio naujo numerio įdomumai: Dr. Vytautas Vardys „Kaip sovietų okupacija veikia į lietuvių tautą“; Linas Sidrys „Sventųjų metų piligrimas — su neštuvais“; Aldonos Zailskaitės poezija; Kestutis Trimakas ir kun. Stasio Ylos diskusija, besiaiskinant, kas slypi už sąvokų. O kur dar jaunųjų nuomonės, kalbant apie dvasią, idealą ir gyvenimą, suaktuvęs, knygos, laiški ir plati, judri visos ateitininkų veikla. Visur nepaigalėta ir nuotraukų.

• **TECHNIKOS ŽODIS, 1975 m. spalio — gruodžio mėn., Nr. 4.** Žurnalą leidžia Amerikos Lietuvių inžinierių ir architektų sąjunga Chicago skyriaus Technikos žodis. Išleina kas trys mėnesiai. Vyr. redaktorius — V. Jautokas, 5859 S. Whipple St., Chicago, IL 60629. Techniškas redaktorius — J. Slabokas. Administruoja J. Sakalas, 7025 S. Rockwell St., Chicago, IL 60629. Metinė prenumerata 6.00 dol., studentams — 2.00 dol.

Naujas žurnalo numeris yra jubiliejinis — jau 25 metai, kai išeivijoje pradėtas leisti „Technikos žodis“ ir susiorganizavo inžinieriai ir technikai. Nemažai medžiagos šiai suakcentuotai puslapiuose ir skirta. Be to, apie Lietuvos žemės turtus rašo B. Saldutienė, apie Steponą Kairį — J. Gimbutas, apie JAV atominius ginklus — V. Petrakis. Gerai paruošti bibliografiniai puslapiai: Lietuviai technikinėje literatūroje. Taipgi plati Technikinė apžvalga, Pažinkime vienas kitą, Mūsų mirusieji, Iš mūsų veiklos skyriai.

• **Anatolijus Kairys, TRYS KOMEDIJOS.** „Ku-kū“, Didysis Penktadienis“, „Rūtos ir bijūnai“. Išleido knų leidykla DIALOGAS 1975 metais. Iliustravo dail. Zita Sodeikienė. Spaudė M. Morkūno spaustuvė Chicagoje. Tiražas 600 egz. Kaina 5.00 dol. Anatolijus Kairys yra produk-

Anatolijus Kairio komedijų viršelis, pieštas Zitos Sodeikienės.

tyviausias išeivijos dramaturgas, kurio vaidinimų knygos nuolat išleidžiamos ir kurio komedijų ir dramų spektakliai yra gana dažni dar gyvų sceninių sambūrių repertuaruose.

Tik ką išėjęs naujas leidinys skirtas trim komedijoms. Visose randame situacijomis ir žodžiais kibirkščiuojančias išeiviskosios mūsų buities aktualijas.

Pirmoji triveiksmė „Ku-kū“. Veiksmas vyksta inž. Felikso Jonaičio rezidencijoje, Chicago priemiesty. Komedija yra laimėjusi Los Angeles Dramos sambūrio dramų konkurse 1970 m. antrąją vietą. Tais pačiais metais ji losangeliečių ir suvaidinta.

Antroji komedija „Didysis Penktadienis“ yra penkių veiksmų. Jos įvykiai vystosi dar Vokietijoje 1946 metais vienoje tremtinių stovykloje.

O trečiąją komediją (trijų veiksmų) vėl nusikeliama į mūsų amerikine būti: laikas — šiandien, vieta — mūsų miestas.

• **PASALIO LIETUVIŲ KATALIKŲ ŽINYNAS (World Lithuanian Roman Catholic Directory).** 1975. Leidinį redagavo kun. Kazimieras Pugevičius. Išleido Lietuvių Romos Katalikų Kunigų Vienybė, 213 S. 4th St., Brooklyn, N. Y. 11211. Mecenatas prel. Juozas Karalius. Leidinys 104 psl., spaudė Immaculata Press, Putnam CT 06260.

Knygos įvadė jos redaktorius, be kita ko, sako: „Tiki 1970 m. Lietuvių Kunigų Vienybė JAV išleido penkis išeivijoje esančių kunigų sąrašus, vardu ELENCHUS. Ši šeštoji laida išleina gerokai pavėluota dėl buv. redaktoriaus kun. Tito Narbuto mirties. Tačiau ji žymiai praplesta, kad būtų naudingesnė. Šiame leidinyje skaitytojas ras ne tik kunigų sąrašą, bet ir parapijų sąrašą vietovėms, kur taip pat galima rasti kiekvienos parapijos kunigų sąrašą, vėliausią kunigų bei parapijų sąrašą Lietuvoje: vienuolių, bažnytnių organizacijų, stovyklaviečių, centrų ir kitų bažnytnių institucijų sąrašus“.

• **LIETUVIŲ DIENOS, 1975 m. lapkričio mėn., Nr. 9.** Žurnalą leidžia A. Skirius. Redaguoja Redakcinė kolegija. Redakcijos ir administracijos adresas: 4364 Sunset Blvd., Hollywood, Calif. 90029. Metinė prenumerata 10.00 dol.

Kalėdiniais Bern. Brazdžionio eilėraščiais pradėdamas naujas žurnalo numeris, Nemažai teksto puslapių ir nuotraukų skirta Hamiltono teatralams, vadovaujami Elenos Dauguvietės — Kudabienės įvairi, gražiai iliustruota ir kita medžiaga.

• **SKAUTŲ AIDAS, 1975 m. gruodžio mėn.** Lietuvių skautų sąjungos žurnalas. Leidžia LSS Tarybos Pirmija. Vyr. redaktorė — A. Namikienė, 6041 S. Fairfield Ave., Chicago, IL 60629. Administruoja A. Orentas, 6842 S. Campbell Ave., Chicago, IL 60629. Metinė prenumerata 5.00 dol. Tekstu ir nuotraukomis dar, prisimenama Valančiaus ir Čiurlionio šimtmetinės sukaktys,

Norom nenorom

REIKIA ATSIPRAŠYTI

Liuksmi aprašinėdamas linksmą Kalifornijos lietuvių radijo balių, kelias „vaizdingais“ žodžiais įeidžiau šampano loteriją pravedusį Kazį Prišmantą, radijo valdybos pirmininko, mielo ir taikaus vyro Vlado Gilio brolis Rimas. Dėl to aš labai kentėjau. Bet ką padarysi. Toks likimas. Toks sutapimas. Didžiai vertinu radijo darbuotojus. Pastaruoju metu Kalifornijos lietuvių radijas išsivystė ir gan gyvastingą šeštadienio pusvalandį. Čia, šalia kelių reklamų ir „būtinų“ gerasirdžių rėmėjų pavardžių bei jų vardadienių linkniavimo, kažkaip suskumbama įterpti ir vietinės žinios, ir net grandiozinis radijo vaidinimas (režisuotas Ant. Audronio), kartais gedulingų pamaldų ištraukas (atsisveikinant su kolonijos brangiais asmenimis), pokalbius su žymiais asmenimis, lietuvių muziką, didelių švenčių minėjimus ir t.t. Itin džiugu, kad talkon o po jų visi kiti puslapiai mirgėta mirga įvairia skautiška veikla.

• **VILTIS, Volume 34, No. 5, Jan. - Feb. 1976.** A Folklore Magazine. Redaguoja ir leidžia V. F. Beliajus, P. O. Box 1226, Denver, Colorado 80201. Metinė prenumerata 5.00 dol.

Folkloristikai ir visokiausiam liaudies menui skirtas žurnalas anglų kalba. Lietuviškos medžiagos šį kartą kaip ir nėra, išskyrus pora nuotraukėlių iš praėjusių vasarą Brazilijoje vykusio folkloristinio festivalio: vienoje nuotraukoje lietuvių grupė šoka audėję, kitoje matyti ir lietuviai bendrame festivalio dalyvių margumyne.

Tik, mielieji radijo darbuotojai, prašyčiau, nebūkite per jautrūs, jei kokiu žodeliu, ne iš blogos valios, švelniai patraukiu per dantį. Velnias žino, iš kur paveldėjau tą Eguistą priekabumą? Jei būčiau Vilniuje, seniai mane patupdytų psichiatrinė. Ypač

lonu, kad minėtas „Norom nenorom“ straipsnis „Draugo“ kultūriname priėdė pasirodė Kalifornijoje tuo metu, kai buvo laidojamas radijo valdybos pirmininko, mielo ir taikaus vyro Vlado Gilio brolis Rimas. Dėl to aš labai kentėjau. Bet ką padarysi. Toks likimas. Toks sutapimas.

Didžiai vertinu radijo darbuotojus. Pastaruoju metu Kalifornijos lietuvių radijas išsivystė ir gan gyvastingą šeštadienio pusvalandį. Čia, šalia kelių reklamų ir „būtinų“ gerasirdžių rėmėjų pavardžių bei jų vardadienių linkniavimo, kažkaip suskumbama įterpti ir vietinės žinios, ir net grandiozinis radijo vaidinimas (režisuotas Ant. Audronio), kartais gedulingų pamaldų ištraukas (atsisveikinant su kolonijos brangiais asmenimis), pokalbius su žymiais asmenimis, lietuvių muziką, didelių švenčių minėjimus ir t.t. Itin džiugu, kad talkon aš ir aš jaunimas.

Lešoms sutelkti radijo klubas protarpiais surengia balius, su šauniomis vaišėmis, muzikine programa, šokiais, įvairia loterija. Daug kas noria ateina ir išsina sočiai prisivalges, pasilinksminęs, net su laimikiu — šampano buteliu — rankoje. Ko daugiau reikia. Veiklą seka linksmybė, o linksmybė — veikla. Tai kilni pusiausvyra.

Tik, mielieji radijo darbuotojai, prašyčiau, nebūkite per jautrūs, jei kokiu žodeliu, ne iš blogos valios, švelniai patraukiu per dantį. Velnias žino, iš kur paveldėjau tą Eguistą priekabumą? Jei būčiau Vilniuje, seniai mane patupdytų psichiatrinė. Ypač

Mylėti labai sunku.

Pr. V.

Chicago Savings Offers You A Choice Of These Beautiful

COLOR TV SETS

WHILE YOU EARN 6 1/2 % to 7 3/4 % PER ANNUM
*IN OUR SPECIAL ACCOUNT

17" Diagonal COLOR

With **\$1,500**

You can have this 17" RCA XL-100 COLOR TV... and your money grows to **\$1,897.72** in 72 months.

Or With **\$2,000**

And your money grows to **\$2,283.06** in 4 years.

Or With **\$5,000**

And your money grows to **\$5,558.48** in 2 1/2 years.

Or With **\$10,000**

And your money grows to **\$10,891.09** in 1 1/2 years.

Or With **\$20,000**

And your money grows to **\$21,024.81** in 1 year.

19" Diagonal COLOR Remote-Control

With **\$1,500**

You can have this 19" RCA XL-100 COLOR TV... with Remote Control... and your money grows to **\$1,695.54** in 72 months.

Or With **\$2,000**

And your money grows to **\$2,112.23** in 4 years.

Or With **\$5,000**

And your money grows to **\$5,408.95** in 2 1/2 years.

Or With **\$10,000**

And your money grows to **\$10,551.99** in 1 1/2 years.

Or With **\$20,000**

And your money grows to **\$20,890.22** in 1 year.

MES KALBAME LIETUVIŠKAI

Enjoy Your TV NOW PLUS

EARN INTEREST

*Funds must remain in this special account for term of certificate. From your deposit, we deduct the cost of the item, but the interest you earn pays for it, plus gives you an additional gain of 6 1/2 % to 7 3/4 % on your full deposit. Federal regulations require substantial prepayment penalty for early withdrawal.

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

DES PLAINES OFFICE: 1065 OAKTON STREET, DES PLAINES, ILLINOIS 60018, TELEPHONE: 297-0720

ALMIRA OFFICE: 364 WEST NORTH AVENUE, CHICAGO, ILLINOIS 60647, TELEPHONE: 488-3113

MAIN OFFICE: 6245 SOUTH WESTERN AVENUE, CHICAGO, ILLINOIS 60636, TELEPHONE: 476-7575

Jaunimo teatras Chicagoje

„Ramunės“ spektaklis Jaunimo centre rytoį

Chicago lietuviai laimingi, turėdami tiek savų koncertų, operų, operėlių, tačiau dramos teatro — tikras badas. Tą spraga dabar imasi užkimšti su Jaunimo teatru Zivile Numgaudaitė. Ji pasižymi trimis geromis savybėmis: pasiruošusi, sugebanti ir darbšti.

Ji dramos studijas išėjo Wilsoo kolegijoje, Illinois universitete, apvinkiuodama jas magistro laipsniu.

Ji jau yra suruošusi apie 30 spektaklių ir dabar dėsto dramą, vaidybą, režisūrą Marijos Aukšt. mokykloje, kas savaitę turėdama net po 25 pamokas.

Nežiūrint tos darbo įtampos, nežiūrint, kad pačioje mokykloje per metus turi paruošti tris stambius vaidinimus ir kelis mažesnius, ji ryžosi dirbti ir su Jaunimo centro dramos studija. Jau penki metai, kaip čia dirbuojasi, visiškai negaudama jokio atlyginimo. Anksčiau dėstė tokius praktiškus dalykus: gestai, balsas, grimas ir kt. Ruošdami pastatymą, viską daro patys studijos dalyviai: paruošia sceną, kostiumus, perima tvarkymą, šviestas ir viską. Ties pasirošimui pareikalauja daugiau laiko, bet tai gera patirtis. Po viso to ateina ir statymas veikalui. Sausio 18 d. 3 v. p. p. stato — A. Liobytės „Ramunė“ — liaudies pasaką.

Kodėl pasirinkote šį veikalą? — Turime nedaug berniukų, tai mums reikėjo parinkti veikalą, kur galėtume daugiau remtis mergaitėmis. Veikalas skirtas daugiau vaikams, o jie rodo susidomėjimo, pasakų pasaulis juos žavi, taigi tikimės gausesnės jų auditorijos.

Kaip seniai šiam veikalui rengiatis ir kaip vyksta pasiruošimas?

Veikalas buvo parašytas kaip pasaka. Su studijos dalyviais ji pritaikė scenai, inscenizavome. Tai truko 3-4 mėnesiai, paskiau apie 4 mėnesius repetavome. Darbas ejo sėkmingai. Pirmas pastatymas buvo gegužės mėnesį, dabar vaidintojų trupė papildyta naujais jaonais aktoriais, padaryta truputį pakeitimų, veikalas gyvas, jauniešiams patrauklus, su visokiais burtais, raganomis.

Kiek jaunimas domisi teatru ir kiek yra vilčių, kad suaugie jie laikysis teatro?

Yra keletas, kurie visą gyvenimą domėjosi teatru ir šioje srityje pasiliks. Žinoma, tai vis mēgėjai, ir nėra jiems perspektyvų iš teatro pragyventi, reikia imtis kitos profesijos, bet šalia to daugelyje meilė teatrui pasiliks.

Kaip planuojate ateityje veikti teatro srityje?

Kol mūsų jaunieji nori dirbti, su jais man įdomu, ir kol tolia grupė bus, maloniai su jais dirbsiu. Asmeniškai mane dar lanko svajonės siekti doktorato teatro srityje.

Jaunimo centro dramos studijoje yra 4 berniukai ir 13 mergaitių. Paskutiniu metu jie kasdien vakarais daro repetitijas, kuo arčiau galo, tuo ilgiau užsitęsiančias, ir jie tikrai verti, kad jų pastangos ši sekmadienį atkreiptų Chicago lietuvų dėmesį.

Juozas Prunskis

Chicago Jaunimo centro studija „Ramunės“ pastatyme

Kultūrinė kronika

RASYTOJAS IR LEIDEJAS

Rokiškėnas Stepas Zobarskas — daugelio talentų žmogus: rašytojas, leidejas, redaktorius, vertėjas. Literatūros ir kalbos studijas ėjo Paryžiuje, Heideberge, New Yorke. Yra gausiai išėjusių jo novelių suaugusiems, o ypač daug kūrinų jaunimui, vaikams, netgi ir poezijos. Yra laimėjęs premijų Literatūrinėje veikloje sėkmingai bendradarbiavo su Raudonojo krysčiaus veikla. I lietuvių kalbą yra išvertęs Unamuno, Hamsuno, Maupassanto, Maughamo veikalų. Ypač daug nusipelnė įsteigdamas Manyland leidyklą, kuri angliskai skaitančiai publikai parūpino keliolika išverstų lietuviškų veikalų, folkloro, poezijos ir prozos antologijų, kaip Lithuanian Quartet, Lithuanian Folk Tales ir kt. Siemet sausio 17 d. sulaukė 65 m. amžiaus, taigi tebėra dar pačiame pajėgume ir iš to kūrybingo, pilno iniciatyvos žmogaus galima dar daug ko tikėtis.

KULTŪRINĖ VAKARONĖ. SKIRTA DAIL. ZITOS SODEK- KIEŅS KŪRYBAI

Jaunimo centro kavinėje ateinantį penktadienį (sausio 23 d.) 7 val. 30 min. vak., ryšium su vykstančia Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre, Zitos Sodekienės darbų paroda, vyks pokalbis apie

dailininkės kūrybą. Pokalbis bus iliustruojamas skaidrėmis.

LIETUVISKAS DOKUMENTINIS FILMAS „SALA“

Chicago Jaunimo centro televizijos valandėlės vakare vasario 1 d. (sekmadienį) 4 val. popiet bus parodytas ir naujas dokumentinis filmas „Sala“. Filme vaizduojamas Los Angeles lietuvių kolonijos kultūrinis bei visuomeninis gyvenimas. Televizijos valandėlės vakaras bus Jaunimo centro didžiojo salės.

PASKAITA APIE KALBŲ SANTYKĮ DVIKALBIAME ASMENYJE

Lietuvių išėjimą gyvena tokiose aplinkybėse, kuriose dvikalbiškumas neišvengiamas. Tai problema išnagrinėti Lietuvių katalikų mokslo akademijos Chicago židinyje ruošia paskaitą „Kalbų santykis dvikalbiame asmenyje“. Ją skaitys prof. dr. Algis Norvilas sausio 25 d., sekmadienį, 1 val. popiet Jaunimo centre. Prelegentas klausytojus supažindins su kitų psichologų ir savo paties tyrinėjimų rezultatais. Paskaitoje gali dalyvauti ir ne Akademijos nariai.

PENNSYLVANIJOS ANGLIAKASIŲ LIETUVA TAUT. NAMŲ POPIETĖJE

Lietuvių foto archyvo vedėjas kun. A. Kezys su žurn. Vl. Butė-

Nei žodelio apie kylančią pirklių klasę. Tik pudruoti, dažyti didžiūnai prie kortų stalo, besiklausą muzikos (Bach, Shuberto, Handelio, Mozarto ir kit.).

Svarbiausioje rolėje Ryan O'Neal vaidina Barry Lyndon — tuščia,

oportunistišką kvailį, nemokantį nieko įvertinti ir džiaugtis. Filmai lėtai besivelkanti ir žiūrovui iš anksto jau žinant filmo pabaigą, mūsų „herojus“ netenka sunkiai įgytos garbės, vienintelio sūnaus, turto, žmonos ir dalies savo kairės kojos. Ir nuostabu, kad, kai šis žmogaus tragedija baigiasi su Barry visiškai sugriautu gyvenimu, mes jo ne tik nesigailime, bet ir liekame abejingi režisieriaus sunkiai tempiamai dorovės pamokai.

Ryan O'Neal (iš „Love Story“) daugiau žinomas dėl savo jaunatviškos išvaizdos kaip vaidybos, čia prasižvelgia savo tragiška vaidyba prie savo vaikelio mirties patalo. Jo žmonos rolėje Marisa Berenson, kaip tituluota anglė Lady Lyndon, yra tikrai portretas iš „Vogue“ žurnalo, įgyvendinto ekrane. Gyvenime ji yra iš turtingųjų išėjusi į modelių pasaulį, o dabar kimanti ir aktorės. Jos senelė buvo Paryžiaus madų kūrėja Elsa Schiaparelli, o antros eilės dėdė (dabar miręs) meno istorikas Bernard Berenson. Apie jos vaidybą sunku kalbėti, kai ji iš viso teistaria pusę tužino sakinių. Pasakiškai graži, bet negyva lėlė.

Kubrick labiausiai žinomas su savo „2001: A Space Odyssey“, gali būti nepaprastas fantastas ir didis karikatūristas, bet ne jam režiisuoti filmą apie tikrą, žmogišką jausmą.

Tačiau, stebint šį Kubricko naują klasikinę filmą, reikia sutikti, kad tai iliustruota dailės pramoga, su ja įrengta beveik kiekviena scena, lyg tai būtų paveikslas, pieštas aliejais. Seniai nematėme tokių elegantiškų senojo pasaulio nuotraukų, nei tokių rembrandtiškų vajzdų.

nu, E. Bradūnaitė, J. Bradūn, R. Lapu ir kitais, praleidę nemažai laiko senojoje Penssylvanijos angliakasių Lietuvoje, paruošė ir spausuvei atidavė ne tik platų iliustruotą veikalą apie tenykštes lietuvių angliakasių salas, bet turi paruošę ir skaidrių bei įrašų seansą, jau demonstruotą Chicagoje, Clevelande ir kitur. Šį sekmadienį 3 val. 30 min. popiet tas seansas bus pademonstruotas Tautinių namų rengiamoje kultūrinėje popietėje. Spalvotas skaidres ir dokumentinius įrašus seks ir platesni komentarai.

MIRĖ AGATHA CHRISTIE

Britų rašytoja Agatha Christie sausio 12 d. mirė savo namuose Wallingforde, 65 mylios nuo Londono. Ji yra parašiusi 84, daugiausia kriminalinių temų romanus, kurių išpirta 350 mil. egzempliorių. Ji parašė ir 19 dramų, kurių „Mousetrap“ yra ilgiausiai britų scenoje išilaikęs veikalas. Ji rašė ir knygas vaikams bei kūrė poeziją. Jos knygu yra išversta į 103 kalbas — 16 kalbų, daugiau, negu Šekspyro veikalų.

ATITAIŠYMAS

Mano straipsny „Su dr. Pranu Skardžium atsiviekiant“, įdėta me „Draugo“ 1976 sausio 3 nr. antrojoje dalyje, be kitų klaidų, išspausdinta: vietoj galimų ilgųjų lyčių europietiškas, europietietis, parapijietis, parapijietis ir kt. jis teikė sutrumpėjusias europietietis, parapijietis, parapiji-parapinis. Antroji šio sakinio dalis turi būti: jis teikė sutrumpėjusias europietiškas, europietis, parapietis, parapinis.

Stasys Barzdukas

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MĖGĖJAMS

Daug sutalpysite pirkdami čia įvairių firmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progai. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidaryta pirmą ir ketvirtą, vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street
Tel. PROspect 6-8998
Chicago, Illinois, 60629

WAGNER and SONS

TYPEWRITERS,
ADDING MACHINES
AND CHECKWRITERS
NAUJOS — NAUDOTOS
Nuomoja, Parduoda, Taiso
Virš 50 metų patikimas juma patarnavimas
5610 S. Pulaski Rd., Chicago
Phone — 581-4111

A. TVERAS

LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBĖS
Pardavimas ir taisymas
2646 W. 69th Street Tel. RE 7-1941

POKALBIS SU ŽIBUTE BRINKIENE

(Atkelta iš 3 pusl.)

kia visų mūsų pralaimėjimą, nežiūrint koks tas egoizmas bebūtų: asmeniškias, partinis, „šutvinis“ ar kitoks.

Savitarpinėje kovoje mes grimstame gilyn ir gilyn. Prisigvenome laiką, kada viena centrinė organizacija išeina griauti kitos. Tiesą, tos organizacijos veikėjai bando žodžiais tą griovimą paneigti, tačiau faktai garsiau kalba už žodžius. Vietoje griovimo ir vieni kitiems kenkimo mes turėtume siekti suderintų pastangų. Nuostolingoje savitarpinėje ko-

voje veltui naudojame energiją, lėšas, prarandame laiką ir nukreipiame dėmesį nuo pagrindinių tikslų.

Pagaliau kovos sėkmingumui mums trūksta įtakingų draugų politinėse, o juo labiau kultūrinėse - akademinėse sferose. I tuos postus turime eiti dviem keliais: stumti talentingus saviškius ir aktyviai dalyvauti šio krašto problemų sprendime. Tik tuo būdu kultūrinis ir politinis Amerikos pasaulis mus pastebės ir su mumis ims skaičytis. J. K.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

Licensed by VNESHPOSYLTORG

Gera pažįstama firma, kuri, per daugelį metų skubiai ir tiksliai patarnauja savo skaitlingą klientūrą, siunčiant

DOVANAS-SIUNTINIUS Į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTONIJĄ, UKRAINIJĄ ir t. t.

GAVEJAS NIEKO NEMOKA.

TOKSTANČIAI KLIENTŲ PATENKINTI.

VISI SIUNTINIAI APDRAUSTI.

GARANTUOTAS SKUBUS IR TIKSLUS PRISTATYMAS.

Visuose mūsų skyriuose rasite didelį kiekį įvairių aukštų kokybės prekių prieinamomis kainomis.

Informacijų ir nemokamų katalogų prašykite mūsų vyriausiojo įstaigoje ir visuose mūsų skyriuose.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

488 MADISON AVENUE

(tarp 51 ir 52 gatvės) FLOOR 21st

NEW YORK, N. Y. 10022

Tel.: (212) 758-1150/1

SKYRIAI:

APPLE-VALLEY, Minn. 55124 — 7707 147 St.	Tel.: 612-432-7083
NEW YORK, N. Y. 10003, 45 Second Avenue	Tel.: AL 4-54506
NEW YORK, N. Y. 10011, 135 W. 14th Street	CH 3-2583
SO. BOSTON, Mass. 02127, 389 West Broadway	268-0068
BUFFALO, N. Y. 14206, 332 Fillmore Avenue	TL 4-2674
CHICAGO, Ill. 60622, 2222 West Chicago Avenue	BR 4-6966
CHICAGO, Ill. 60629, 2501 West 69 St.	WA 5-2737
CLEVELAND, Ohio 44134, 5579 State Road	884-1738
FORT WAYNE, Ind. 46808, 1807 Beimeke Rd.	Tel. 432-5402
IRVINGTON, N. J. 07111, 762 Springfield Avenue	ES 2-6885
GRAND RAPIDS, Mich. 49504, 636-38 Bridge St. N. W.	GL 8-2256
HARTFORD, Conn. 06106, 518 Park St.	246-9473
LAKEWOOD, N. J. 08701, 241 Fourth St.	FO 3-8589
LOS ANGELES, Calif. 90022, 960 S. Atlantic Blvd.	AN 1-2994
NEW HAVEN, Conn. 06511, 1329 Boulevard	LO 2-1446
NEWARK, N. J. 07106, 698 Sanford Avenue	373-8783
PASSAIC, N. J., 176 Market Street	GR 2-4387
PATERSON, N. J. 07905 — 60 Broadway	Tel. 345-2028
PHILADELPHIA, Pa. 19122, 1214 N. 5th St.	Tel. PO 3-4818
PHILADELPHIA, Pa. 19141 — 4925 Old York Rd.	Tel. GL 5-9586
PITTSBURGH, Pa. 15203, 1307 E. Carson Street	HU 1-2750
SAN FRANCISCO, Calif. 94115, 1826 Divisadero St.	FI 6-1571
TRENTON, N. J. 08620 — 4 Quay Court	Tel.: 609-585-4867
WATERBURY, Conn., 905 Bank Street	FL 4-6766
WOODHAVEN, N. Y. 11421, 94-08 Jamaica Ave.	Tel. 441-4712
WORCESTER, Mass. 01610, 144 Millbury Street	SW 4-2968
IRVINGTON, N. J. 07111, 1082 Springfield Avenue	374-6446
YOUNGSTOWN, Ohio 44503, 309 W. Federal Street	RJ 3-4440

Filmų įvairumai

STASĖ SEMENIENE

Vienas stipresnių filmų iš kalėdinio ryšulio

Beveik yra tokia nerašyta taisyklė, kad vasaros metu ekrane pabėriami menkesnės vertės filmai, o apie Kalėdas ir Naujus metus daug stipresni — vadinamieji „kalėdiniai filmai“.

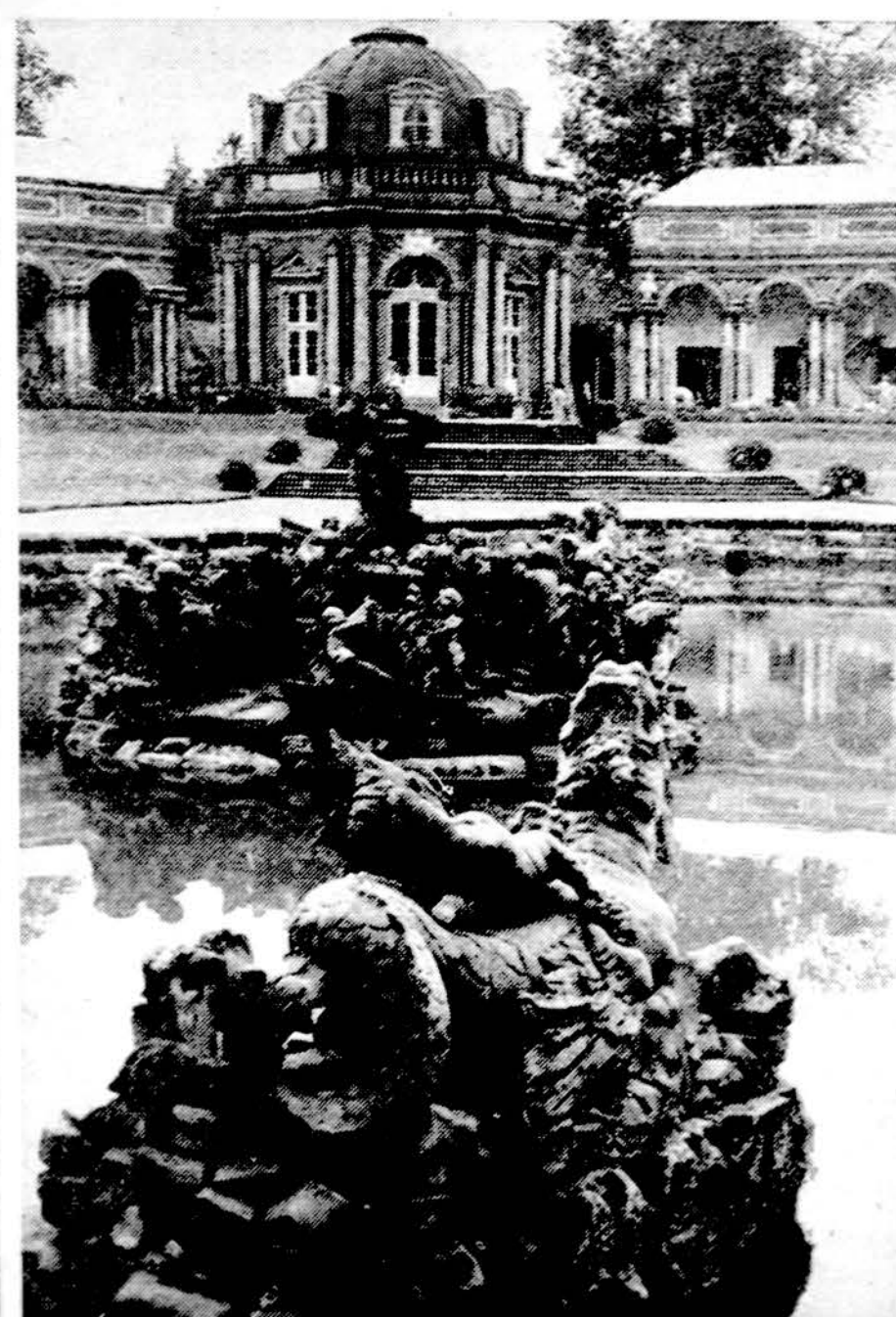
Tačiau siemet filmo teatro lankytojai, tur būt, neužsitaravo Kalėdų senelio malonės, nes jis įmetė per kaminą tik celluloidines anglias. Be vieno ar kito geresnio, visi kiti bus išmesti su kaspinais ir blizgančių popierių ir šukšlynų. Ir nėra beveik nei vieno filmo, kuris galėtų konkuruoti, kaip pramoga, su kalėdinės eglutės spindinčiom švieselėmis.

Režisieriaus Stanley Kubricko „BARRY LYNDON“ yra šio sezono geriausias pramoginis patiekalas, tikras „salioninis“ filmas — blizgantis, vaizdiniai veisliai sultingas, bet visiškai be jokios esmės ir žmogiškos šilumos. Filmas yra pagristas William Makepeace Thackeray 18 šimt. romanu, smulkiai aprašančiu Europos k'lingųjų padėtį ir privilegijas. Ar šis ekstravagantiškai nufilmuotas komiškas ir tragiškas gyvenimas vieno 18 amž. Airijos oportunisto sugrąžins į kasą su pelnu 14 milijonų į jį sukištų dolerių, yra didelis klausimas.

„BARRY LYNDON“ yra pilnas ekstravagantiško pasipuošimo ir pilių vidaus blizgančio apstatymo, surišto su ano laikotarpio aukštesniąja klase. O šios klasės nariai slankioja prieš mūsų akis per daugiau kaip trejetą valandų su tiek gyvybės ženklų, kaip išdabinti manekėnai, rankioją dulkes muziejaus rūsy.

Kubricko turtingai yra tuščiaividuriai, moraliai nusmukę, tingūs dykduoniai, o jų jausmai liejasi prie azartinių kortų lošimų negiliai, kaip suerzintas pyktis ir kaprizingas įžūlumas. O režisierius nebando išvesti jokio socialinio ar istorinio ryšio, kad paaiškintų jų tuščią gyvenimą.

Kubrick neatidengia jokio jų elvojamo turto šaltinio. Nei mažiausio vaizdelio besidarbuojančių ūkininkų, įsitvirtinusių pilių laukuose.

Vagneriškame Baireuthe, V. Vokietijoje

Nuotr. Alekso Urbus

Marcelinas Šikšnys

Apybraižinės mintys, sukaktis praėjus

Kai buvo rengiamas minėti ir garsiai minėti mūsų didžiųjų — vyskupo Mot. Valančiaus ir M. K. Čiurlionio — vieno mirties, kito gimimo šimtmeinės sukaktys, tai nepastebimai, negirdomis praėjo kuklesnio, bet giliai vaga Lietuvos, o ypač Vilniaus krašto kultūriniam gyvenime įrūšio rašytojo, matematiko, pedagogo, visuomenininko M. Šikšnio, gimusio 1874 m., sukaktis. Be to, pernai jau suėjo 5 metai nuo jo mirties.

Jo buvę mokiniai tėvynėje jį prisiminę, paminėję tenyktėje spaudoje, tačiau šlapus Atlanto, kur yra paklidę šimtai jo auklėtinių, neteko pastebėti apie M. Šikšnį šia proga nė straipsnelio.

Nors M. Šikšnio gyvenimo ir veiklos enciklopedinės žinios ne išdildomai užfiksuotos, tačiau metai iš metų retėja gretos tų, kurie jį iš arti, betarpiškai pažinojo, kurie su juo geros ir blogos dienos bendravo. Todėl jaučiu pareigą dabar, kad ir pavėluotai, nors trumpai paminėti savo buvusį mokytoją, direktorių, o vėliau vyresnįjį kolegą Marceliną Šikšnį.

M. Šikšnys — pirmiausia rašytojas (pasirašinęs šiauliškiu slapyvardžiu), jaunystėje rašęs eilėraščius, vėliau dramas, senatvėje daug vertes iš lenkų ir rusų kalbų, o per visą savo ilgą brandų amžių rašęs įvairiausiomis, kiekvieną sąmoningą lietuvių dominančiomis temomis.

M. Šikšnio poezija nebuvo gausi, ir šių dienų akimis žiūrint, gana kukli, tačiau ji turėjo didelės įtakos šio šimtmečio pradžioje, brandinant lietuviškos jaunimo estetiką mintį ir žodį.

Vis dėlto kai kurie jo eilėraščiai, pvz. anais laikais labai populiarus ir jaunimo mėgiama eilėraštis "Pasakyk, mano mylimas krašte", yra išliekančios vertės ir visad pasiliks vertingu grūdų lietuvių poezijos aruode.

M. Šikšnys labai žinomas kaip dramaturgas. Pradėjęs dramas rašyti esamai spragai užkūsti trūkstant lietuviškų scenos veikėjų, net pats iš reikalo vaidinęs labiausiai pagarsėjo savo eiliuota tragedija "Pilenų kunigaikštis". Ji kėlė patriotinius jausmus ir entuziazmą, ir vargu, ar koks kitas scenos veiklas tuo metu buvo tiek populiarus ir tiek daug kartų vaidintas.

M. Šikšnio poezija buvo išsklaidyta periodinėje spaudoje, o dauguma dramų liko tik rankraščiuose. Ir tik 1957 m. jo gerbėjai ir auklėtiniai buvo apdovanoję savo mokytojo sutelktiniu poezijos ir dramų veikalu — Rinktine. Ji su autoriaus autografu pasiekė ir mus šlapus Atlanto. Vėliau, po M. Šikšnio mirties, 1973 m. išleisti "Sparnai", su papildytu poezijos skyriumi, autobiografiniais asmeniniais, straipsniais ir vertingais atsiminimais apie kalbininką J. Jablonskį. M. Šikšnys ne atsitiktinai rašė apie J. Jablonskį. Jam gimtosios kalbos reikalai visada ypač rūpėjo. Per daugelį metų, būdamas lietuvių mokslo draugijos Vilniuje valdyboje, dvejus metus jos pirmininku, jis pats yra rašęs lietuvių kalbos klausimais, skaitęs paskaitas, pvz. apie lietuviškus asmenvardžius.

Kaip bebūtų nuostabu, rašytojas M. Šikšnys savo moksliniu pasiruošimu buvo matematikas, pavyzdingas pedagogas, apie 20 metų vadovavęs Vilniaus lietuvių Vytauto Didžiojo gimnazijai, pa-

ruošęs ir išleides 8 matematikos vadovėlius.

Tai buvo sunkūs lietuviams laikai lenkų okupuojame Vilniuje, ir vienintelės Vilniuje lietuvių gimnazijos direktoriaus darbas keltas nebuvo rožėmis klotas. Rūpestiai dėl gimnazijos patalpų, jos išlaikymo, mokytojų sukomplektavimo (daugumai lietuvių inteligentų po 1918 m. iš Vilniaus pasitraukus į nepriklausimą Lietuvą), vadovėlių stoka, priverstinis kelių lenkų mokytojų gimnazijon priėmimas — visa tai gulė ant direktoriaus pečių, tačiau jis atlaikė ir iš savo posto nepasitraukė. Jis padėjo ne vienam, ne šimtui, bet tikrai keliems tūkstančiams mažų Vilniaus krašto lietuviukų siekti ir dažnam pasiekti išsivajątą mokslo žiburį.

M. Šikšnys nuo pat jaunystės buvo įsijungęs į lietuvišką kultūrinę ir visuomeninę veiklą. Buvo didelis tolerantas, mokėjęs visad išlaikyti pusiausvyrą tarp įvairių pažiūrų žmonių, nei vienam nepataikaudamas, nei vieno neįžeidamas ir savo pažiūrų neatsisakydamas. Tokių asmenybių reta kaip anais laikais, taip ir dabar.

Aukštas, lieknas, sausokų bruožų, greitas ir pastabus, griežtas, bet teisingas, aštraus proto matematikas, arodė, negalėjo būti patrauklus disciplinos nemėgstantčiam jaunimui. O tačiau iš jo spinduliavo kažkoks tėviškas jausmas ir, tur būt, todėl mokiniai ne tiek jo bijojo, kiek gerbė ir mylėjo. Jo sąmojinga, kartais ironiška pastaba būdavo blogiau už bet kokią bausmę.

M. Šikšnys buvo uždaro charakterio žmogus. Jis aktyviai dalyvavo visur lietuviškame viešame kultūriniam, visuomeniniam gyvenime, bet labai retai privačiuose pobūviuose. Nei retas težiotojas, kur mūsų direktorius gyvena. Nemėgo pagerbimų, dovanų. Ir tik slaptai gėlėmis papuošta kėdė būdavo toleruojama direktoriaus gimtadienio proga. M. Šikšnys, net sulaukęs 95 metų, atsisakė nuo viešo jo pagerbimo, prašydamas dar bent 5 metus palaukti, kol sulaukys šimtmečio. Vis dėlto pagerbimas buvo suruoštas, ir gerai, kad ne-

buvo.

Kalbant apie daugiopą Marcelino Šikšnio veiklą, reikia prisiminti ir jo asmeniško gyvenimo skaudžius pergyvenimus, kurie jame paliko gilius randus. Pirmas smūgis — tai staigus nelaimas iš karto abiejų vyresnių dukrelių, mirusių nuo skarlatinos, jam bemoptytojant Rygoje. Ši skaudė jo šeimos nelaimė palaužė M. Šikšnio dailiosios kūrybos plunksną. Po to jis visiškai atsidavė matematikai, matematikos lietuviškos terminologijos kūrimui, pedagoginiam darbui. Po ilgo, našaus daugiau kaip 20 metų trukusio pedagoginio darbo Vilniaus lietuvių gimnazijoje M. Šikšnys susilaukia netikėto, neužtarnauto apildo: 1939 m., Lietuvai atgavus Vilnių, jį priverstas pasitraukti iš Vytauto Didžiojo gimnazijos direktoriaus pareigų. Tai giliai įskaudino dar labai pajėgų pedagogą ir jį tiesiog palaužė. M. Šikšnys, pasitraukęs iš gimnazijos, pasitraukė ir iš visuomeninio darbo. Po to teko dar išgyventi netekimą žmonos ir per ankstyvą trečiosios dukros mirtį. Kaip ilgai ir kaip sėkmingai M. Šikšnys dar būtų galėjęs dirbti jaunimo švietimo ir auklėjimo baruose sekusių šurpulingų metų tėkmėje, neįmanoma rasti atsakymo. Tačiau neabejojama, kad jis dar buvo ilgai pajėgus, šviesaus proto bei puikios atminties. Net ir po to, kai jam teko 1944 m. pergyventi jį atkistių šautuvų saubą.

Svęsdamas 95 metų sukaktį, senukas direktorius, nors jau fiziškai silpnutis, palinkęs, ne tik domėjosi savo buvusiais auklėtiniais, jų likimu, jų šeimomis, bet ir viešuo, kas dedasi plačiame pasaulyje. Paskutiniuosius savo gyvenimo dešimtmečius Marcelinas Šikšnys praleido savo jauniausios dukros ir jos šeimos globoje tame pačiame jo numylėtame Vilniuje, ramiame medžių ir gėlių užgėdame namelyje. Miręs M. Šikšnys buvo pašarvotas Rašytojų namuose, pagerbtas ir iškilmingai palaidotas Vilniaus Rasų kapuose, prie žmonos, netoli dr. J. Basanavičiaus, Petrauskų, Put-

Marcelinas Šikšnys (1874. V. 2 — 1970. VII. 15)

Norisi pamatyti pasaulio ir pasijusti laisvu žmogumi

Smuikininkė Dana Pomerancitė-Mazurkevich apie savo ir jos vyro smuikininko Yuri Mazurkevich likiminius nucsprendžius, menininkų sovietinę ir čionykštę tikrovę artėjančio jų abiejų koncerto Chicagoje proga

Mūsų spaudos puslapiuose jau buvo rašyta apie smuikininkus Daną Pomerancitę ir jos vyrą ukrainietį Yuri Mazurkevich, ištrūkusius iš Sovietų Sąjungos ir įsikūrusius Toronto mieste. Mu-

zikos kritikai konstatavo, jog jų atvykimas atnešė Kanadai didelį laimėjimą, o Sovietų Sąjungai nuostolį. Jų pirmasis koncertas spaudoje buvo pavadintas nepakartojamu triumfu. Toronte atlikas debiutas, palydėtas teigiamais įvertinimais, atidarė koncertų salį duris. Praėjusiais metais abu plačiai koncertavo ne tik Kanadoje, bet ir Vakarų Europoje. Visur susilaukė labai palankių įvertinimų.

Štai kelios spaudos ištraukos: "Mazurkevičiai triumfalai debiutuoja Toronte (The Globe and Mail)", "Fantastiška, briliantiška — tai žodžiai per menki apibūdinti šių dviejų menininkų grojimą" (The Free Press), "Viskas, kas iš jų išplaukia, įgauna daugiau negu žemišką savybę" (Suedkurier), "Jų dviejų smuikų tono didybė užpildo salę, lyg būtų grojęs visas simfoninis orkestras" (Badische Zeitung).

Dana Pomerancitė, slaužiant vokietiams okupantams, rado prieglobį Kipro ir Elenos Petrauskų šeimoje. Artėjant frontui 1944 m. Petrauskų buvo išvežta į Zmaitiją. Likimo buvo lemta Kiprui Petrauskai pasilikti Lietuvoje. Elena Petrauskienė su sūnumi, dukra ir augintine Dana išėliavo į Velsietiją. Pokario metais gyvenama Augburgo lietuvių stovykloje, vyro kviečiama ir raginama, sugrįžo į Lietuvą. Drauge išvežė ir šėerių metukų Daną.

Pomerancitė, Danos tėvai, išliko gyvi. Tėvas, Zinomas Kauno muzikas, pergyvenęs koncertacinių stovyklų košmarą, laimingai pasiekė Lietuvą. Mama vargais negalais išsilaipė Kaune. Danos Pomerancitės paklausa, ar ji, sugrįžusi į Lietuvą, ilgai gyveno Petrauskų globoje?

— Zinote, man jau buvo neįmanoma išsikurti su Petrauskais. Per daug buvau pripratusi ir sugyvenusi. Galima sakyti, kad lyg į užburtą ratą. Mes gauda-

zikos kritikai konstatavo, jog jų atvykimas atnešė Kanadai didelį laimėjimą, o Sovietų Sąjungai nuostolį. Jų pirmasis koncertas spaudoje buvo pavadintas nepakartojamu triumfu. Toronte atlikas debiutas, palydėtas teigiamais įvertinimais, atidarė koncertų salį duris. Praėjusiais metais abu plačiai koncertavo ne tik Kanadoje, bet ir Vakarų Europoje. Visur susilaukė labai palankių įvertinimų.

Štai kelios spaudos ištraukos: "Mazurkevičiai triumfalai debiutuoja Toronte (The Globe and Mail)", "Fantastiška, briliantiška — tai žodžiai per menki apibūdinti šių dviejų menininkų grojimą" (The Free Press), "Viskas, kas iš jų išplaukia, įgauna daugiau negu žemišką savybę" (Suedkurier), "Jų dviejų smuikų tono didybė užpildo salę, lyg būtų grojęs visas simfoninis orkestras" (Badische Zeitung).

Dana Pomerancitė, slaužiant vokietiams okupantams, rado prieglobį Kipro ir Elenos Petrauskų šeimoje. Artėjant frontui 1944 m. Petrauskų buvo išvežta į Zmaitiją. Likimo buvo lemta Kiprui Petrauskai pasilikti Lietuvoje. Elena Petrauskienė su sūnumi, dukra ir augintine Dana išėliavo į Velsietiją. Pokario metais gyvenama Augburgo lietuvių stovykloje, vyro kviečiama ir raginama, sugrįžo į Lietuvą. Drauge išvežė ir šėerių metukų Daną.

Pomerancitė, Danos tėvai, išliko gyvi. Tėvas, Zinomas Kauno muzikas, pergyvenęs koncertacinių stovyklų košmarą, laimingai pasiekė Lietuvą. Mama vargais negalais išsilaipė Kaune. Danos Pomerancitės paklausa, ar ji, sugrįžusi į Lietuvą, ilgai gyveno Petrauskų globoje?

— Zinote, man jau buvo neįmanoma išsikurti su Petrauskais. Per daug buvau pripratusi ir sugyvenusi. Galima sakyti, kad lyg į užburtą ratą. Mes gauda-

Lietuvoje gyvenau dviejuose šeimose.

— Muzikos studijom Jus tikriausiai pakatino tėvelis?

— Taip, be abejo. Zinoma, turėjo įtakos ir Kipras Petrauskas ir aplamai mane supusi muzikinė aplinka?

— Kur teko studijuoti?

— Muzikos mokyklą baigiau Vilniuje. Profesūra, pastebėjusi mano talentą, tolimesniame studijom pasiuntė į Maskvą. Čia teko studijuoti pas garsų David Oistrakh. Turiu pasakyti, kad šia susipažinau ir su savo vyru Yuri. Jis gimęs Lvice, Vakarų Ukrainoje. Baigė studijas Maskvoje, išsikėlė į Kijevą ir dirbome vienos konservatorijoje. Mano vyras labai mėgė lietuvių ir Lietuvos gamtą. Kai mes gyvenome Kijeve, tai kasmet du ar tris kartus atvykdavome į Lietuvą atostogoms.

— Jūsų vyras kalba lietuviškai?

— Su "palbė" rugerį sunkiau. Tačiau jis paklausiai supranta lietuvių kalbą. Prieš išvykdam, mes daugiau gyvenome Vilniuje, dildami Lietuvos filharmonijoje solistais. Tiesiog koncertuodavome Lietuvoje ir kitose respublikose. Mes turėjome progos dalyvauti penkiuose tarptautiniuose smuiko konkursuose. Aš dalyvauju Leipsigio ir Bukaršės. Yur dalyvavo Muenchene, Helsinkyje ir Montrealyje. Šiuose konkursuose mes užėmėme pirmąsias vietas.

— Kokios priežastys Jus pakėlė palikti gimtąjį kraštą ir vykti į užsienį?

— Ach, apie tai reikėtų labai daug kalbėti. Matote, nežūrini mūsų išimokslinimo ir tarptautinio pripažinimo, mes patokome lyg į užburtą ratą. Mes gauda-

vome daug pakvietimų iš užsienio. Pradžioje išleisdavo, o vėliau, ypač po 1971 metų, pradėjo trukdyti ir neišleisti. Jūs žinoite, kad menininkams yra būtini kontaktai su žmonėmis. Labai malonu koncertuoti saviems žmonėms. Tačiau to negana. Norisi save išsakyti ir pasidalinti su kitais būjimais su visa žmonija. Tiesiog pamatyti pasaulio ir pasijusti laisvu žmogumi. Dėje mums buvo pradėtos stovėti kliūtyje. Sovietų Sąjungoje, jeigu esi gabus muzikas ir įstoji į partiją, tai būtinai esi verčiamas vesti partinę liniją ir dainuoti jų dainelę. Bet jeigu apsisprendi išlikti grynai menininku ir neturėti jokio ryšio su politika, tai tokiu atveju neišvengiamai susiduri su neįveikiamais sunkumais.

— Tai reikia suprasti, kad jums buvo primesta politinė neisikimybė?

— Taip. Kaip sakiau, mano vyras kilęs iš Vakarų Ukrainos. Sovietų Sąjungoje, sakyčiau, kreivai žiūrima į tuos, kurie gimę Lietuvoje ir Vakarų Ukrainoje. Žinote, pas lietuvių ir ukrainiečių kitokios tendencijos. Mes pavyzdžiui, nė karto nebuvo abu išleisti į užsienį, net į vadinamąsias laudies respublikas. Visada leisdavo išvykti tik kurį vieną. Jie, žinote, stačiai bijo savo šešėlio. Jiegu sovietai leisti žmonėms laisvai važinėti į užsienį, jų dauguma sugrįžtų atgal. Dabar, kai varžo, tai žmonės veržiasi negrįžtamai į užsienio valstybes.

— Jūs tikriausiai nemažai rizikavote, paprašydami išvykimo vizos?

— Žinoma. Mes, kaip sakoma, viską pastatėme ant korotės. Jeigu nebūtų išleisdę, tai būtų tekę sėdėti be darbo ir atsisiekti su visa muzika. Mums pavyko ir tuo mes labai džiaugiamės. Čia, Kanadoje, mūsų niekas nevaržo ir neįsakinėja. Turiu pasakyti, kad į Kanadą atvyko ir mano tėvai.

— Jūs, kiek girdėjome, artimai bendraujate su lietuvišiais ir ukrainiečiais.

— Mums labai malonu bendrauti. Atvykus į Torontą, mus pasitiko lietuvių ir ukrainiečių organizacijų atstovai. Mums pagelbėjo įsikurti. Teko jau kelis kartus koncertuoti ukrainiečių ir lietuvių surengtuose koncertuose. Pernai atlikome programą Toronto lietuvių surengtame religiniame koncerte.

— Abu dėstote universitete.

— Taip mus pirmiausia angažavo Londono, Ont., universitetas. Paskui gavome kvietimą iš Montrealio McGill universiteto, kur dabar vadovaujame smuiko meistrų klasei.

— Ar profesoriavimas netrukdo Jūsų koncertams?

— Mes turime didžiausią laisvę. Grįžę iš koncertų, atidirbame. Universiteto dekanas mums pasakė, kad mūsų koncertai keičia universiteto markę.

— Ar daug koncertų numatote netolimoje ateityje?

— Gana nemažai. Sausio 23 d. koncertuosime Montreale universitete. Sugrįžę vyksime į Chicago. Kovo 6 d. pasirodysime New Yorko Lincoln Centre. Tai gi esame gėdė daug kvietimų iš Vakarų Europos.

— Padėkoję už pasikalbėjimą palinkėjome geros kelionės ir sėkmės Chicagoje.

Dana Pomerancitė ir Yuri Mazurkevich pirmą kartą Chicagoje pasirodys sausio 25 d. 3 v. p.p. Margučio rengiamame koncerte jaunimo centre. Akompanuos Darius Lapinskas. P. L.

Tarptautinio garso smuikininkai, vyras ir žmona, Dana Pomerancitė-Mazurkevich ir Yuri Mazurkevich, kurių koncertas, Margučio rengiamas, įvyks jaunimo centre, Chicagoje, sausio 25 d.